I. évfolyam. Arad, 1886. Juliushó 20. Kedd. 199-dik szám.

Szerkesztőség:
Főtér, Hermann-udvar I. emelet, a külső folyóson.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Főtér, a törvényszék melletti Neumann-háznak utczára nyiló helyiségében.

Hirdetések díjszabály szerint.
Egyes szám **5** kr. ünnep- és vasárnap utáni szám **3** kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:
Helyben házhoz hordva:

Egész évre	12 frt.
Fél évre	6 frt.
Negyed évre	3 frt.
Egy hóra	1 frt.

Vidékre postán küldve:

Egész évre	14 frt — kr.
Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre.	3 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

Lesz-e háboru?

Budapest, julius 18.

Hogy az oroszok Németország felé eső határaikat, a németek pedig Oroszország felé eső határaikat erősitik, kétségkivül azt jelenti, hogy nem nagyon biznak az egymás barátságában. Az összeütközés ideje még nincs itt, német érdek orosz érdek által és viszont, még eddig nincs megsértve, sőt tartózkodnak tőle nagyon, a helyzet mégis olyan, hogy a két birodalom közt a bizalmatlanságot napról-napra fokozza. Hogy Ausztria az elvesztett német suprematiáért keleten nyerjen kárpótlást, az, a német egységre nézve életkérdés. Amig a birodalom tulsó felében a hivatalos nyelv német, amig a közös hadsereg vezényszava német, addig Ausztria nem szünt meg várakozó német nagyhatalom lenni, ma ugyan mint ilyen, mellőzve van a körülmények által, de merülhetnek fel más körülmények, melyek a mellőzöttet actióra szólitják. Déli Németország nagyobb rokonszenve Ausztriához, mint északi Németországhoz; a közeli rokonság a Habsburg és a bajor királyi család közt; a már fennálló s még leendő családi összeköttetések más német fejedelmi ágakkal, mind oly dolgok, melyeket a német egység megteremtői figyelmen kivül nem hagyhatnak, sőt nem lehetnek nyugodtan addig, mig e szomszédos német nagyhatalmat az ő németségéből ki nem vetkőztetik, s más oly érdekkört nem nyitnak számára, melyek figyelmét a németségtől elterelik, s másutt kárpótolják.

És hogy az osztrák-magyar birodalom intéző körei a német egység megalkotóinak ezen tervétől nem irtóznak, példa rá a Taafe-cabinet eljárása, mely ime a német elem egyeduralkodását a birodalom másik felében már is megszüntette, oly concessiókat adván más egyéb nemzetiségeknek, amely concessiók a birodalom tulsó felének eddig megtámadhatatlan németségét, a többi nemzetiségekkel egy szinvonalra kezdik helyezni, s a német jelleget megszüntetni. Másrészről a budai királyi palota nagyobbitása is arra mutat, hogy a birodalom innen eső részére nagyobb sulyt fognak fektetni az eddiginél. És mert mindezen combinatiók csakis német sugalmazások és támogatások utján jöhetnek létre, mert Ausztria-Magyarország supremátiája a keleten, quasi egy keleti császárság csakis Oroszország rovására születhetik meg, s mert e császárság fenntartása Ausztria-Magyarország és Németország állandó szövetségét helyezi kilátásba, az oroszok nagyon jól tudják: hogy az orosz érdekeknek éppen ugy utjában áll Németország, mint Ausztria-Magyarország, s hogy a halál-tusa, melyet az orosz birodalomnak a Balkán-félszigetért e két nagy hatalommal vivnia kell, elmaradhatatlan. Ezért a strategiai vasutak épitése, erődök emelése határaink és a német határ körül s folytonos zavarása a balkáni állapotoknak addig is, nehogy oly irányt vehessenek azok, melyek Oroszországra nézve kedvezőtlenek lehetnének.

De ugy látszik, ennek a nagy, világfelforditó actiónak megkezdésétől nemcsak a legközelebbről érdekelt felek, de Európa valamennyi hatalma fázik, Oroszország pedig mint a vesztét érző, kipányvázott áldozat, türelmetlen, ideges és ezen idegességében kötekedő. Néha-néha odáig megy e kötekedésében, hogy már-már kitörni véljük a háborut, de mert ő is mindannyiszor eszére tér, s mert a hatalmak háta is mindannyiszor borsódzik, a háboru kitörése mindannyiszor elodáztatik.

Kell azonban, hogy az actio késleltetésének még más oka is legyen. A gyümölcs a leszakasztásra aligha meg van érve; a diplomatiai helyzet is nehezen van még tisztázva, amiről egyébiránt merjük remélni, hogy nem is lesz tisztázva soha. Érdek- és véleményeltérések mindig fognak akadni és felmerülni, hol ez, hol az a hatalom fog összesugni és összebúgni, teljes egyetértésre számitani nem lehet, s igy valószinütlen, hogy a koczka tervszerü háboruüzenéssel legyen eldobva. Véletlen és váratlan szikrák fogják fellobbantani a szárazon tartott puskaport, s a legvalószinübb, hogy azután fognak csoportosulni az érdekek. Ezek az érdekek már előre észlelhetők ugyan, de nem megbizhatók, s éppen ezért késik a kenyértörés napról-napra.

Anglia fellépése a batumi kérdésben igen meglepő és váratlan, csak az a kérdés most már, határozott-e avagy csak tüntetésszerü, kész-e Anglia a kelet rendezését illető német és osztrák tervbe belemenni? Mert hogy az angol fellépés határozott lehessen, ahoz még más hatalmak hozzájárulása is szükséges, más hatalmak hozzájárulása pedig csak ugy jöhet létre, ha bizonyos tervre nézve megegyeztek.

Azt hiszem, magát az afghán-kérdést is a balkáni gordiusi csomó tartja megoldatlan, s hogy a háboru Ázsiában az európai háboru eshetőségéhez van kötve. Amely hatalom Németország s vele Ausztria-Magyarország támogatását megnyeri, az a győztes, de hogy ezt megnyerhesse, eme két hatalom tervét el kell fogadnia. Ugy látszik azonban, hogy ettől még eddig Anglia is vonakodik, Oroszország pedig Ázsiáért a Balkánról nem tud lemondani. Ezt is akarná, meg azt is. És mert a dolgokat ezenképpen állóknak hiszszük, komoly bonyodalmakat nem várunk, hacsak Anglia az orosz bosszantásokat végkép meg nem unván, hozzánk nem szegődik s Gladstone ezen sakkhuzásával egy conservativ cabinet utját bevágni nem akarja.

G. B.

Tisza miniszterelnök és az Edelsheim-Gyulay lemondása. Edelsheim-Gyulay báró nyugalmaztatása alkalmából több budapesti lap szombati számában azt a hirt hozta, hogy Tisza miniszterelnök előre közölte Edelsheimmal azon választ, melyet a Janszki-ügyben történt interpellatiókra adni szándékozott. A „Neues Wiener Abendblatt“ pedig s utána némely budapesti lap is azt emliti, hogy Edelsheim báró Janszki tábornokot mintegy raportra vitte Tiszához és midőn a tábornok vonakodott beszélni, azt mondta neki: „Csak beszéljen tábornok ur.“ Mindkét állitás — miként illetékes helyről kijelentik — valótlan. Az igaz, hogy báró Edelsheim közölte Tisza miniszterelnökkel a Hentzi sirköve megkoszoruztatásánál történtekre vonatkozó adatokat, melyek az általa megejtett vizsgálatból kiderültek, de Tisza nem közölte vele azon választ, melyet ennek folytán a képviselőházban adni szándékozott s igy Edelsheimnak nem is lehetett alkalma ezt előre helyeselni. A „Neues Winer Abendblatt“ állitása pedig, mintha Edelsheim báró Janszkit Tisza miniszterelnökhöz vitte volna, teljesen légből kapott, mert Edelsheim nem hozta Janszkit Tiszához, s a miniszterelnök azon időben egyáltalában nem érintkezett Janszkival.

Aradmegye rendkivüli közgyülése. Aradmegye törvényhatósági bizottsága f. é. augusztushó 11-én, szerdán, d. e. 10 órára rendkivüli közgyülésre hivatik össze. Napirend:

1. A m. kir. belügyminiszter 37621/1886. számu körrendelete, a törvényhatóságokról szóló 1886. XXI. t.-cz. életbeléptetése tárgyában. Ezzel kapcsolatban a törvényhatóság szervezési-, nyugdij- és gyülési szabályzatain igényelt módositások, s illetve ezen szabályrendeleteknek az uj törveny rendelkezéseivel összhangba hozása iránt szükséges intézkedések megtétele, valamint az állandó választmányból, az uj törvény értelmében, összeférhetlenség folytán kilépő tagok helyeinek betöltése. 2. A községekről szóló 1886: XXII. és 3. A fegyelmi eljárásról szóló 1886: XXIII. t.-cz. végrehajtása iránti intézkedések. 4 Gaál Sándor, elhunyt közigazgatási bizottsági tag helyének betöltése. Miről a törvényhatósági bizottság t. cz. tagjai ezennel értesittetnek. Aradon. 1886. évi juliushó 18-ikán. Tabajdi Károly, főispán.

Külföld.

A berlini szerződés. A „Novoje Vremja“ czimü orosz lap a berlini szerződésről feltünést keltő czikket közölt egyik ujabb számában, melyből adjuk a következő részleteket: „Már kitünt, hogy a berlini szerződés fictiv alapokon nyugszik.

Egyiptomot elhóditotta Anglia. Ausztria nem egy merényletet intézett Szerbia és Románia függetlensége ellen, sőt a bulgár fejedelem is arra vetemedett, hogy birtokaihoz kapcsolja Kelet-Ruméliát. Kérdhetjük, vajjon a berlini szerződésnek melyik paragraphusa nincs még megsértve, Törökország s a többi hatalmak melyik kötelezettségüket teljesitik. Maczedonia s török Örményország meg nem kapta a megigért reformokat. Ausztria nem szabályozta a Vaskapu-szorosnál a Dunát stb. De azert a berlini szerződés még mindig existál, mindig a keleti nemzetközi ügyek jogi alpjának tekintetik.

Legyen ugy. Voltaképpen ez ideig csak Oroszország tartotta meg az összes feltételeket, nem szólva Németországról, melynek közvetetlen érdekei s birtokai nincsenek a volt s a jelenlegi török területen. Egyedül Oroszország volt az, mely ez ideig át nem lépte a berlini szerződés korlátait, ennek folytán egyedül ő tartotta meg abbeli jogát, hogy a többiektől is követelje, hogy annak feltételeit megtartsák. A batumi porto-franco megszüntetése miatt emelt rögtönzött elégedetlenség csak azt bizonyitja, hogy ha a berlini szerződés semmiben sem korlátozza a többi hatalmakat, ezek közt Bulgáriát is, ha az aláirt hatalmak már az aláirás pillanatában megsértették azt s nemkülönben nyolcz év folyamán folytonosan megszegik, akkor még mindig az ámitás és erkölcsi erőszak ama szellemétől lelkesittetnek ők, melyet a berlini congressuson követtek, s ellenségeink még mindig azt reménylik, hogy ezzel a méltatlan fegyverrel diadalt fognak ülni Oroszországon.

Igen, csupán a berlini szerződés rosz szelleme él még, mely a török tartományokon át Oroszország függetlensége s érdekei ellen tör. El még az Oroszország s a szláv törzsek ügyeibe való beavatkozás szelleme, élnek ama kisérletek, hogy a balkánfélszigeti népek politikai s gazdasági ügyeiben a török igát az európai váltsa fel, élnek még az Oroszország gyengeségébe, engedékenységébe s mondjuk ki kereken — erőtlenségébe vetett remények. Meg kellene magyarázni az igen tisztelt Európának, mint fogjuk mi fel a berlini szerződés „megsértését“.

Valóban ne Batumban, ne is orosz területen keresse Európa a szentesitett jogok megsértését; a népek jogát a Balkán-félszigeten Európa tiporja, tehát épp azon a helyen, melyre a berlini szerződés vonatkozik. Oroszországhoz való viszonyaiban Európa nem akar normalis álláspontra helyezkedni. A kéretlen gyámságnak egyszer véget kell vetni.

Midőn a berlini szerződés ügye napirendre fog kerülni, csak akkor látják majd át ellenségeink, hogy orosz értelemben megsérteni azt annyi, mint a hazugság és erőszak emez okmányát darabokra tépni, darabjait Európa szemébe dobni, hogy szétszórja ezeket a darabokat is, meg az Oroszországra s az egész Szlávországra ezen lealázó és gyülöletes okmányba magát befészkelt szellemet is.

Addig a berlini szerződés a minő, olyan alakban formalis alapját fogja képezni a diplomatiai tárgyalásoknak.“

Legujabb posta.

— **Az angol választások befejezésükhöz** közelednek. Három kerületet kivéve a választások mindenütt megtörténtek. Az uj parlament előreláthatólag 317 conservativ, 191 Gladstone-párti, 86 Parnell-párti és 76 szabadelvü unionista képviselőből fog állani.

— **Victor Emanuel emléke.** Rómából jelentik julius 18-iki kelettel, hogy a Victor Emánuel király emlékére emelt szobrot ünnepélyesen leleplezték. Umberto királyt és Margherita királynét szünni nem akaró, zajos tüntetésekben részesité a néptömeg. A lakosság közt lelkes hangulat uralkodott.

— **A cholera.** Fiuméból irják 18-ikáról, hogy az utolsó 24 óra alatt Fiumében 4 cholera-betegedési és egy haláleset fordult elő. — Trieszt, julius 18. A legutóbbi 24 óra alatt hat betegedési és egy haláleset fordult elő. — Róma, julius 18. Codigoroban két betegedési, három haláleset, Velenczében egy betegedési és két haláleset, Brindisiben hét betegedési és két haláleset, Francavillában 16 betegedési és 7 haláleset, Latianoban 8 betegedési és öt haláleset, San-Vitoban két betegedési, Prioban két betegedési, Meragnoban egy haláleset és San-Donaciban négy betegedési és két haláleset fordult elő.

Az „ARADI KÖZLÖNY“ tárczája

(Julius 20.)

Negyven évig tanitó.*)

(Deutsch Lázár jubilaeuma.)

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti tárczája. —

Irta: **Geszti Ármin.**

A férfiu, kit ünnepélyünk hősévé avattunk, mert 40 évi közpályán szereplése, törekvései és eredményei mezővárosunk és gyermekkorunk történetével szoros összefüggésben állanak; a férfiu, tisztelt gyülekezet, kit ifjan, önválasztotta hivatássa iránt tiszta lelkesedéssel, az előre látott nehézségekkel bátran szembenézni kész akaraterővel vezetett e város falai közé végzete: hosszu és munkás évek fáradalmaitól megtörve áll pályája végén, de azzal a boldogitó öntudattal, hogy munkássága nem hiába történt, hogy e mezőváros értelmiségének fejlesztését, annyiak erkölcsi nevelését czélzó törekvései az eredményben megtalálták legméltóbb jutalmukat. S valóban nem keveset mondunk ezzel! Azon hányatások, melyek Deutsch Lázárt bölcsőjétől kezdve kisérték, a sors, de inkább a korszellem ama könyörtelensége, mely már az alig husz eves ifjut ellentétbe kényszerité a szülői házzal, az önmagára hagyatás, majd komoly hivatását felismervén, a kezdet nehézségei, a létező szokás, előitéletek és a minden áron érvényesiteni akart uj és józanabb eszmék között keletkezett ellentétek leküzdése, harcz tehát a forradalmi eszmék alapján alakult modern világnézlet és a századok folyamán vérünkbe absorbeált szokás, megrögzött balhit közt: ezek voltak azon momentumok, melyek a fiatal talmudista mozgalmas életébe majd a fájdalom fájó, majd az öröm édes könyeit keverék; ezen harczra önmagában érzett hivatottság volt az, mely, miután az ifjukor kapkodó vágyai egy komoly és a határozatlanság ködéből mindinkább kibontakozó és mind határozottabb alakot öltő czél körül csoportosultak, a tanitás, a nevelés pályájára vezeté, hogy szolgáljon hazájának legszentebb meggyőződése szerint, hogy leránta az elavult előitéleteket, az „ujvilág“-ra figyelmeztetve hitsorsosait, használjon felekezetének. És ha a megőszült tanitó azon időkre gondol vissza, melyeknek mozgalmai őt is a haladók, a reformot sürgetők csoportjába vezették, melyeknek nagyszerü eszméi teremtették meg az ifju kezdő lelkében azon alapot, melyből czélja eléréséhez elveit, pályájához az önbizalmat merité: bátran és önérzettel mondhatja: „Hivatásom volt, életfeladatommá tettem; kötelességemmé lett és ennek eleget tettem.“ — Három, egyaránt fontos részre osztom azon időt, melyet részint önképzése, részint tanitói pályája betölt. Születésétől, 1817-től azon időpontig, midőn a sors először kergeté arra a beláthatatlan messziségü és bizonytalan utra, melyet a küzdés, az akarva küzdés terének mondunk, 1847-ig: ez hosszu életpályájának első része. 1847-ben hazatérvén az ungvári seminariumból Magyarósra, szülőföldjére, meghasonlott édes atyjával, mert még ungvári tartózkodása alatt fölötte megkedvelvén a világi tudományokat, de különösen az orvosit, atyjának kérései, rábeszélései daczára letérni akart a rabbi pályáról, hogy egészen az orvosinak szentelje idejét. Igy aztán édes atyja mindennemü segélyt megvonván tőle, előbb Nagyváradra, majd Erdélybe ment, ahonnan sok csalódás, nélkülözés, szenvedés után visszatérvén, Seprősön nevelői állomást fogadott el. Ugyanezen év, tehát 1848. márcziushavában kitört Pesten a forradalom. A nemzet százados szenvedései, panaszai, a milliók sérelme vigaszt és orvoslást akart. És azok a fenséges szavak, melyek annak a sápadt arczu, sárga kabátu ifjunak, Petőfi Sándornak ajkairól elhangzottak, melyek egy legszentebb eszmének megvalósitására, a „jog“ visszaszerzésére egy testté forrasztá össze a nemzet milliói: felrázák álmából a nemzetet, fegyvert adának a magyar kezébe, mely a legszentebbet szolgálja, s épp ezért legyőzhetetlen. És miként a viz tükrén a hullám, mind messzebb és messzebb gyürüzik a helytől, melyből kiindult: a márcziusi forradalom paragraphusai, eszméi is mind nagyobb és nagyobb területeket vontak a működés körébe e széles hazából. Deutsch Lázár hive és katonája lett ezen eszméknek. Belépett a honvédek közé. Közbejött sulyos betegsége azonban kórházba kényszerité. Mire egészsége helyreállott, a harczi zaj elnémult. Igy jutott Beélbe, ahol 51-ig nevelősködött. Ott meg is házasodott. Csakhamar átköltözött Csermőre, majd Sebesbe ment, mig végre 1859-ben a buttyini izr. hitközség felszólitására Buttyinba jött. Ezen ténynyel megszünik ide-oda vándorlása, állandóan letelepszik.

Ezen időtől kezdve számitom életében a harmadik kort, a leghosszabbat, működését tekintve a legüdvösebbet és tán a legnyugalmasabbat. Iskolaépületünk még nem lévén, a tanitás se lehetett eleinte a vezetők intentióihoz képest elég pontos és rendszeres A tanitás nyelve a német vala. Bántó emléke volt ez egy oly kornak, mely a magyar nyelv életképességét megtagadta. Az üdvös változás azonban nem késett. Az akkortájt mezővárosunkba költözködött Ormi Mór járási orvos volt ezen szerencsés átalakulás apostola. Müveltségénél és társadalmi állásánál fogva hitsorsosai az iskolaszéki elnökséggel kinálták meg, mit ő készségesen elfogadott, belátva, hogy az iskolaügy helyes és észszerü átalakitása nemcsak elhalaszthatatlanná vált de annak helyes megoldását a község értelmiségi niveaujánál fogva is csak az ő képességeitől és buzgalmától várhatja. Dr. Ormi ténykedése két nevezetes fordulatot involvált. Hogy már a következő évben, — 1866-ban — tehát 39 éves korában Deutsch Lázár letette Nagyváradon a vizsgát, és ami már előbb is élethe lépett: a magyar nyelv a rendes oktatás nyelvévé tétetett.

Ezen események, de azon fontos tény is, hogy még ez évben, különösen Feldscher Miklós akkor községi elnöknek buzgalma folytán állandó iskolaépületet kaptunk, eredményezték, hogy Arad m. kir. tanfelügyelője nyilvános iskolának nyilvánitotta a buttyini izr. iskolát. Ezzel uj aerája kezdődik ugy az iskolának, mint Deutsch Lázár működésének. Húsz év van mögöttünk iskolaügyünk ezen korából, és büszkén hirdethetjük, hogy részint a község lelkiismerete, buzgalma, de különösen Deutsch Lázár odaadó munkássága, széleskörü müveltsége és a tanitás, a nevelés terén kiváló érzéke iskolánknak nemcsak tekintélyt szerzett, de határozottan dominálóvá tette. Világosan bizonyitja ezt az „aradvidéki tanitóegylet“-nek azon ténye, hogy Deutsch Lázárt 1879. november 15-én tartott gyülésén bizottsági elnökké választotta azon feladattal, hogy a buttyini, borossebesi, déznai és monyászai rom. kath., helv., ágostai és izr. tanitókat a buttyini fiókbizottság megalakitására felhivja és arról a jegyzőkönyvet a központi bizottságnak beküldje. És mivel érdemelte ki e kitüntető bizalmat? Magas, európai niveaun álló müveltségével és ebből folyólag azon sikerrel, melyet rövid idő alatt fáradságos pályáján elért. És mit legszebb érdemének kell kijelentenem, azon buzgóságával, melyet fáradhatatlanul fejtett ki mindabban, amitől a magyar szellem, a magyar nyelv elterjedését remelheté.

Generatiók kerültek ki iskolájából, mindannyian a magyar hazának magyar szellemben nevelve. Idegen ajku gyermekek tökéletesen elsajátitották nála a nemzeti nyelvet. És amit közvetlenül tapasztalhatunk: Buttyin magyarosodása szintén csak az ő áldásdus müködésére vezethető vissza. S a „Magyarnyelv Terjesztő Egylet“ bizonyára csak önmagának szerzett érdemet azzal, hogy 1881-ben 25 forintot adományozott Deutsch Lázárnak az egyesület intentióihoz képest hazafias és áldásos törekvései elismeréseül. Irodalmi működése is tisztán magyar. Négy jeles czikke jelent meg az „Általános Tanügyi Közlöny“-ben. Legszebb közülök „A zsidó néptanitó“ és „A zsidó iskola története az ókorban“ czimü alapos és felette tanulságos czikke.

S most tisztelt gyülekezet! befejezem előadásomat. Önök tanitványai voltak. Összesereglettek, hogy megtiszteljék az ősz férfiut és megtisztelték ezzel önmagukat.

Oltsák e nemes tulajdonságukat gyermekeik szivébe, mert a tanitónak tiszteletétől nemzedékek erkölcse függ.

*) Felolvastatott a tiszteletére rendezett jubilaeumon, Buttyinban.

A feltalálhatlanok.

— Regény. —

Irta: **Pernett Frigyes.**

XXI.

Különös vendég.

A fekete grófnő.

(49-ik folytatás.)

„Eleinte haboztam az elitélt akaratát teljesiteni, de végre mégis megtettem. Egy hét mulva rövid levelkét kaptam a bárótól.

„Küldeménye igen meghatott,“ irja a báró, „köszönöm baráti fáradságát. Bocsásson meg, hogy rögtön nem válaszoltam; igen beteg voltam. Balkaromon kapott meglehetősen sulyos seb következtében beállott láz még csak most enyhült. Megvivtam Armanddal! Ez az oka, hogy állását egyik pétervári kartársával felcserélte. Fogadja még egyszer köszönetemet és legöszintébb, tiszteletteljes üdvözletemet.“

„Több mint egy év telt el, anélkül, hogy valami esemény a fekete grófnőre emlékeztetett volna. Ekkor levelet kaptam a fegyház igazgatóságától a következő tartalommal:

„Tisztelt ügyvéd ur! Az itt fogságban levő, sulyosan beteg Soulier Aurélia kivánságára megküldjük önnek a mellékelt bücsülevelet, mely világot vet e szánalomra méltó teremtmény kedélyállapotára. Miután Soulier Aurélia az egész idő alatt példásan viselte magát, már elkészült a megkegyelmezésére vonatkozó javaslat, ugy látszik azonban, hogy a földi kegyelemre többé nem lesz szüksége. Határozottan kérte, hogy önt, ügyvéd ur, haláláról értesitsük. Ez meg fog történni, és attól lehet tartani, hogy ezen értesités csakhamar be fog következni. Az orvos nyilatko-

Az ‚Aradi Közlöny' előfizetési feltételei:

Helyben házhoz hordva:

Egy évre	12 frt — kr
Félévre	6 „ — „
Negyedévre	3 „ — „
Egy hóra	1 „ — „

Vidékre postai szétküldéssel:

Egy egész évre	14 frt — kr
Félévre	7 „ — „
Negyedévre	3 „ 50 „
Egy hóra	1 „ 20 „

Az előfizetési pénzeket kérjük e hó végeig az alólirott kiadóhivatalhoz czimezve beküldeni.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

Arad, 1886. évi juliushóban

Az „Aradi Közlöny"
kiadóhivatala.

NAPTÁR.

Julius 20. Kedd. Róm. cath. napt. Illés próféta. — Prot. napt. Illés. — Görög-orosz napt. (julius 8.) Prokop. — Nap kél 4 ó. 22 p. Nyug. 7 ó. 49 perez.

Julius 25. Az aradi iparos ifjak önképző- és segélyző egyletének táncz vigalma a városligeti nagytermében.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— **Herczeg Sulkovsky Józsefné** tegnap este jött Aradra pankotai uradalmából, hogy tovább utazzék Bécsbe. Nehány napot itt töltött, körülnézve birtokain. Ennek kapcsán fel említhetjük, hogy Tagányi István ur, az uradalom gondnoka mindent elkövet, hogy széppé és kellemessé tegye a kies fekvésü helyet. Az épületeket kijavittatja, a kastély előtti tért parkiroztatja és különösen a herczegi lakot alakittatja át stylszerüen.

— **A hatóság figyelmébe.** Több oldalról halljuk a panaszt, hogy nem forditanak elég gondot a gyümölcsös kofák áruinak megvizsgálására. Az egészségügyi bizottság megteszi vagy akarja tenni az ő óvintézkedéseit és megfeledkezik arról, ami a népnél a legtöbb bajt csinálja. Minden utczasarkon láthatni a sok éretlen almát, körtét, vagy a már megromlott egyéb gyümölcsöt, melyeket olcsóságuknál fogva a szegényebb néposztály tömegesen vesz és fogyaszt. Ezen ugy lehetne segiteni, hogy minden behozott gyümölcs-szállitmányt át kellene vizsgálni és csak az érett és egészségeseknek engedni meg az elárusitását.

— **Lőcs Rezső** kir. adófelügyelő ur ma M.-Pécskára megy ki, hogy az elemi csapások, s különösen a jégverés által okozott károk constatálásával bizottságilag megállapitsa az adóelengedések mértékét.

— **„A májusi éj vagy a vizbefult leány."** Gogoly Miklós, ez ős eredetiségü orosz irótól, — Almási László fordításában — lapunk mai száma Csarnok-rovatában kezdünk meg egy gyönyörü elbeszélést, mely Gogolynak és irályának legbájosabb sajátosságát foglalja magában. A forditás, amennyiben csak lehető, könnyen és hüen adja vissza e paraszt dráma eredeti szépségeit, ugy hogy olvasóink a most folyó és általános érdeklődés tárgyát képező regényünk mellett is, a legnagyobb élvezettel olvashatják „A májusi éj"-et, melyet Almási László ur az „Aradi Közlöny" számára forditott le.

— **Czárán Tivadar**, seprősi birtokos megint jelét adta a tanügy iránti érdeklődésének. Ugyanis nehány év előtt 17,000 frtot bocsájtott a közoktatásügyi miniszter rendelkezésére egy Seprősön felállitandó népiskola alapjául. Ez ügyben megindittattak a tárgyalások. A telek rendelkezésre állott és készen volt a terv és költségvetés is, — hányzott azonban egy 800 frtos tétel fedezete. Az alapitó ezt is megajánlotta. A miniszter meleghangu levélben mond érte köszönetet.

— **Ezüstlakodalom.** Werner Mór aradi kereskedő és neje, f. hó 18-án vasárnap ezüstlakodalmukat ünnepelték, mely alkalommal a család tagjai baráti körben mükedvelői szini előadást is tartottak. — A lakoma után dr. Apenfeldné a helybeli árvaház javára gyüjtést rögtönzött, mely 20 frt 41 krt juttatott a jótékony czélnak, mely összeget a polgármesternek ma átadták.

— **Esküvő.** Mint makói levelezőnk irja: Hanny Elek, a pécsi kir. törvényszék alügyésze julius hó 17-ik napján vezette oltárhoz Makón özv. Dedinszky Gyuláné urnő bájos leányát, Ilonát; a fényes esküvőt a menyasszony anyjának házánál kitünő, kedélyes lakoma követte.

— **Iparosok mükedvelői előadása.** Az aradi iparos ifjuság vasárnap ismét mükedvelői előadást tartott saját egyleti helyiségében. Ezuttal közkivánatra másodszor hozták szinre a „Nők az alkotmányban" czimü vigjátékot, melyet az első előadás alkalmával a kedvezőtlen esős idő miatt sokan nem élvezhettek. Ezuttal az egyleti helyiség nagyterme zsufolásig megtelt, s az egylet czéljaira tekintélyes összegü jövedelmet juttathatott az előadás. A szereplők ugyanazok voltak mint mult alkalommal, mikor egyenként megemlékeztünk róluk; most már valamennyien otthonosabban érezték magukat a szinpadon, s első sorban elismerést érdemelnek azért, hogy mindegyik szerepét kitünően tudta, a mi pedig még szinészeknél sem mindig van meg.

— **Rajzterem átengedés.** A lyczeumi rajztermet az iparossegédek használatára az 1886/87. tanév tartamára a vallás- és közoktatásügyi miniszter átengedte.

— **Eljegyzés.** Weisz Adolf aradi lakos és csanádmegyei nagybirtokos leánya, Paula kisasszony, tegnap jegyet váltott Löwy Ödön bécsi nagykereskedővel.

— **Tolvaj cseléd.** Hacker Rózánál szolgáló Tóth Mari glogovácei illetőségü, alig 15 éves cselédleány, 2 napi szolgalat után összeszedte a fehérneműeket és nehány keze ügyébe eső ruhadarabot, melyekkel megszökött. Volt azonban annyi esze, hogy a könyvét is magával vitte. Sikerült azonban hollétét kipuhatolni és bekisérni. Tettét ugyan eleintén tagadta, de a lopott ruhák, melyeket eladott, szinten föltalálttatván, tette kétségtelenné vált. Még mellette kisült, hogy ugyancsak ő volt pár évvel ezelőtt egy cseléd kárára véghez vitt lopás tettese. — Átkisérték a vizsgálóbirósághoz.

— **Az aszphaltról.** „Én Izsáky Áron földbirtokos vagyok Izsákról." — Hogy hivták azt a falut az előtt?"

— **Gombamérgezés.** Boros-Jenőről irja levelezőnk: Boros Jenőn vasárnap délelőtt egy kofa mérges gombát árulgatott. Többek közt egy asztalos és családja ettek belőle s valamennyien rosszul lettek. A gyorsan alkalmazott orvosi segély azonban elejét vette minden nagyobb bajnak. A kofa befogatott.

— **Temesmegye tanügye.** Marx Antal kir. tanácsos, tanfelügyelő a megyei közigazgatási bizottsághoz tett jelentése szerint a folyó tanévben 59,750 iskolaköteles gyermek volt a megyében. Ezek közül az iskolába feljárt 37,775 mindennapi és 14,762 ismétlőiskolai tanköteles. A megye területén levő 348 iskola közül 258 van törvényszerüleg felszerelve. A magyar nyelv számos iskolában nagy sikerrel tanittatik; tanitása ellen a szülők részéről ellenszenv sehol sem mutatkozik, sőt épp azok — nemzeti különbség nélkül — hőn ohajtják a magyar nyelv tanitását. Például szolgál a többiek között a kepeti, rakoviczai, varadiai, buziási, rittbergi, fehértemplomi állami és majláthfalvai közs. iskola, mely iskolákat számos román- vagy szerbajku tanuló csakis a magyar nyelv elsajatitthatása végett sokszor a vidékről keresi föl és látogatja. Az évi zárvizsgák alkalmával több lelkes hazafi jutalmakat osztogatott ki a magyar nyelvben dicséretes előhaladást tett idegen ajku tanulók közt. A működött tanerők száma 503. kik közül meghalt 7, nyugdijaztatott 4. A tanitók közül képesitett volt 482, nem képesitett 21. A háziipar 6, a tornászat 189 iskolában tanittatik, könyvtárral bir 149, tornatérrel 210, iskolakerttel 1, faiskolával 305 iskola.

— **Házfeltörés.** Pankotáról irják lapunknak, hogy f. hó 16-án S. A. uzsorás házát ismeretlen tettesek feltörték és nehány értékesebb tárgyat elvittek. A tett inditó oka bosszu lehet, minthogy emlitett uzsorásnak sok a haragosa.

— **„Tiz dal."** Dankó Pista fiatal szegedi czigányprimás, kinek rövid idő alatt már több sikerült népdala vált közkedveltségüvé, ujra tiz dalra hirdet előfizetési felhivást Szegedről s a felhivásban többek közt azt mondja, hogy valamint eddigi dalainál, ugy a mostaniak szerzésénél is azon volt, hogy szive mélyéből fakadva, szivhez szóljanak. A dalok szövegét — egynek kivételével, mely a Bényei Gáboré — Pósa Lajos irta. A zeneszerzemény október első napjaiban fog megjelenni s 1 frtjával előfizethetni arra szerzőnél Szegeden (Felsőváros, Szentmiklós-uteza 7. sz.)

— **Gaz rendőrkáplár.** Temesvárról jelentik: Egy tervezett gyilkosságot fedeztek fel városunkban. Marincsov Koszta városi rendőrkáplár két év óta vadházasságban él Stojkovics Vaszilje közrendőr feleségével, a kit törvényes férje e miatt több izben hevesen megtámadott. Tegnapelőtt este Marincsov megszólitott egy mehalai szegény embert Gergely Simont s találkozót adott neki estére a környékbeli erdőben, azzal, hogy valami fontos mondani valója lenne. Mikor Gergely este a találkozó helyén megjelent, száz forintot igért neki, ha meggyilkolja Stojkovics Vaszilját. — „A pénzt" mondá Marincsov, „a tett után rögtön megkapod. Fogj hozzá és gazdag ember lesz belőled. Csald azt az embert a koresmába, itasd le és hazamenet lődd le. Aztán az árokba hajithatod!" De Gergely, daczára, hogy földhöz ragadt szegény, nem engedett a rábeszélésnek. Szinleg azonban beleegyezett a dologba, átvette a neki átadott töltött pisztolyt s esti tiz óra után elindult Stojkovics lakása felé. Mikor azután odaért, átadta neki a fegyvert s elmondta Marincsov egész gyilkostervét. A legérdekesebb az, hogy Marincsov tegnap még mindig szabad lábon, sőt szolgálatban volt.

— **Helyiség-változtatás.** Az aradi pinczéregylet az aréna-épületben volt egyleti helyiségét alsó-molnár-utczai 5. számu házba helyezte át, hol az egyleti tagok áldozatkészségéből két szobát egész kényelemmel rendezett be.

— **Az aradi lövészegylet** által julius 18-án tartott rendes díjlövészet eredménye:

	Szeg	4.	3.	2.	1.
Klein Ignácz	1	4	16	22	26
Kövér Gábor	—	1	5	10	21
Sztánits Mátyás	—	—	5	6	8
Tones Ede	—	—	4	11	11
Heintz Gábor	—	—	4	2	6
Probst Ferencz	—	—	3	3	2
Müller Gyula	—	—	2	4	12
Strifler József	—	—	2	3	2
Fischer Béla	—	—	2	3	2
Deák Károly	—	—	1	2	1
Összesen:	1	5	43	66	91

Hazánk és a főváros.

— **A nyugalmazott hadtestparancsnok búcsúja.** Báró Edelsheim-Gyulay Lipót vasárnap délben 12 órakor fogadta a budapesti vezérkar s a helyőrség összes tisztjeinek búcsútisztelgését. A tisztikar ez alkalommal teljes katonai diszben jelent meg. A hadparancsnoki palota nagyterme zsufolásig megtelt a fényes társasággal, melynek tagjait mélyen meghatotta a bucsuzás a tábornoktól, kit tizenhárom év sok emléke füzött hozzájok. A hadtest-parancsnok helyettesitésével megbizott gr. Paar altábornagy adott kifejezést meleg szavakban ama nagyrabecsülésnek és tiszteletnek, melyet a tisztikar a távozó hadtestparancsnok iránt érzett eddig s melyet mindenkoron meg fog őrizni. Edelsheim-Gyulay Lipót báró erre a következőket válaszolta: „Ha ily hosszu szolgálati idő után válni kell attól a hadseregtől, a melylyel örömet és bánatot megosztottunk, egész életünket, egész lényünket ő felsége szolgálatának szentelve, ugy természetesnek fogják találni, hogy ezt csak megindult szivvel lehet tenni. Én nyugodt lelkiismerettel tekinthetek vissza életpályámra s tiszta öntudattal mondhatom, hogy egyedüli törekvésem, minden gondolatom császárom és királyom szolgálatának volt szentelve. Önökkel szemben uraim, kik engem ismernek, nem tartom szükségesnek azt constatálni. Katonai pályámat azzal a gondolattal végzem, a mely engem mindig lelkesitett s a mely mindnyájunk közös óhaja: Isten tartsa és védje császárunkat és királyunkat!" A közös hadsereg tisztikarának fogadtatása után a Budapesten állomásozó honvéd tisztikar jelent meg br. Edelsheim-Gyulay Lipótnál. A tisztikar nevében Ghyczy tábornok magyar nyelven, majd később németül folytatva, biztositotta a nyugalmazott hadtestparancsnokot a honvédség meleg rokonszenvéről. Erre Edelsheim-Gyulay Lipót felelt abban az értelemben, minőben a közös hadsereg tisztjeihez szólott. A déli órákban Edelsheim-Gyulay Lipót bárót uri-utczai lakásán számosan keresték fel polgári és katonai barátai közül s e magánjellegü látogatások alkalmával a tábornok minden oldalról a legmelegebb rokonszenv nyilvánulásaival találkozott.

— **Budavár visszafoglalásának emlékünnepélye.** Budavára 1686-ban történt visszafoglalásának 200 éves évfordulója alkalmából — mint értesülünk — a következő sorrendü emlékünnepély fog rendeztetni: 1886. évi augusztushó 15-én a történelmi kiállitás megnyitása a városerdőben; szeptemberhó 1-én d. e. 10 órakor az academia nagy termében ülés. Szept. hó 2-án d. e. 9 órakor istentisztelet, melyen a herczegprimás, vagy Ipolyi Arnold a nagyváradi püspök fog pontificálni. A várbástyán elhelyezett emléktábla leleplezése. Délután 5 órakor diszebéd. Szeptemberhó 5-ikétől 8-ig népünnep. 1-től 8-ig diszelőadás a szinházakban. Október 13-án délután 2 órakor a történelmi kiállitás bezárása.

— **Jenő főherczeg a tüzoltók zsákjában.** A kőszegi tüzoltóság e napokban diszgyakorlatot tartott a kaszárnya udvarán. Megjelent a gyakorlaton a Kőszegen időző Jenő főherczeg is, számos katonatiszt kiséretében. A fölvonulás után következett a mentőzsák alkalmazása. A kaszárnya első emeletéről bocsátkoztak le a huszárok e zsákban, mit a főherczeg élénk érdeklődéssel nézett. A főherczeg maga is fölment az emeletre, hogy a mentőzsák belsejét megvizsgálja. Hirtelen lekapta sarkantyuit, az udvarra dobta sipkáját s ügyesen behelyezkedvén a zsák öblébe, hirtelen leereszkedett az udvarra.

— **Felfedezett gyilkosok.** Egy már-már feledésbe merült büntényt sikerült a fővárosi rendőrségnek lelepleznie. Ezelőtt nyolcz évvel történt, hogy a Zala-Egerszeg határszélén levő bogárdi csárdában Ungár Ferencz kereskedőt meggyilkolták. Az akkoriban folytatott vizsgálatnak semmi eredménye sem volt, s később a nyomozást is abban hagyták, ugy hogy a rejtélyes bünügy könnyen örökre titok maradhatott volna, ha most nyolcz évvel a büntény elkövetése után el nem árulja a gyilkost egy nő, a bünös régi szeretője. Igy történt meg, hogy a fővárosi rendőrség helyes nyomra vezettetve, elfogta Budán az Attila-uteza egy házában Tóth Kálmánt, Ungár Ferencz kereskedő gyilkosát. Ő volt — mint a „Pesti Napló" irja, a bogárdi csárda koresmárosa akkor, mikor Ungár Ferenczet meggyilkolták. 1878-ig mint pénzügyőr szolgált Zala-Egerszegen, valami csinyje miatt azonban nem sokáig viselhette az egyenruhát, a mikor e foglalkozásától megvált, mint koresmáros beköltözött a bogárdi csárdába, a mely Zala-Egerszeg közvetlen közelében van, magával vivén szeretőjét, egy rába-bodzai leányt is. Mint férj és feleség éltek itt egy álló évig és ez idő alatt történt meg az emlitett gyilkosság, a mely után nemsokára otthagyta a csárdát és feljött a fővárosba. Követte szeretőjét, ki már előbb távozott Egerszegről és a lipótmezei országos tébolydában talált alkalmazást, mint ápolónő. Eleinte Tóth is oda szegődött mint inas, de sokáig nem volt maradása. Később a budai államnyomdához állott be éjjeli őrnek. Két évnél tovább lakott balkézről való feleségével együtt az Attila-utczában. Házsártos ember létére nehányszor összeveszett a nálánál öt-hat évvel idősebb, de még mindig csinos asszonynyal. Csakhamar azonban kibékültek és folytatták közös háztartásukat. A Tóth Kálmán iránt elhidegült asszony átjárogatott a szomszédaihoz és egyik jó barátnéjánál, kinek detectiv rokona van, kávézás közben elárulta azt a gondosan őrizett titkot, hogy az ő férjét sulyos bün terheli. A jó barátnénak első dolga az volt, hogy a rendőrség szolgálatában álló rokonának megsugta a hallottakat. Ovatosan fogott a régi büntény felkutatásához Sélley Sándor rendőrtanácsos. Egyik tisztviselőjét azzal bizta meg, hogy az asszony barátságát nyerje ki és vegye rá, hogy elárulja mindazt, amit szeretőjéről tud, egy detectivjét pedig szedőként alkalmaztatta az államnyomdában, ahol Tóth éjjeli őrként szolgált, hogy vele megismerkedjék és multját kitudhassa. Egy harmadik tisztviselő a zala-egerszegi törvényszék iratai alapján nyomozott. A két előbbi megbizott sikerrel felelt meg feladatának. Különösen az asszony adta át magát tökéletesen a rendőrségnek. Felfödte, hogy szeretője bünrészes volt a gyilkosságban. A rendőrtisztviselő, ki az asszony bizalmát megnyerte, megállapodott vele, hogy kis hirdetés után tudatja: mikor érkezett el a cselekvés órája. E kis hirdetés a „Pesti Hirlap"-ban junius 12-én és 13-án jelent meg és következőképpen hangzott: K. 453! A kivánt idő elérkezett. Szíveskedjék II. ker. fő-uteza 7. sz. I. em. 11. ajto, vagy IV. ker. Lipót-utcza 39. földszint 3. ajtó alatt reggel 7 és 8 óra közt jelentkezni. Az asszony a budai lakáson dr. Sélleynél jelentkezett, a ki tudatta vele, hogy Tóth Kálmán még e héten el lesz fogva s hogy aztán czinkostársaira kerül a sor, a kiknek kézrekeritése végett neki (t. i. az asszonynak) el kell utaznia azok mostani tartózkodási helyére. Az asszony valami ürügy alatt elbucsuzott Tóth Kálmántól, a házbeliek előtt azonban elejtette azt a szót, hogy férjét másnap letartóztatják. Tóth Kálmán csütörtökön elkisérte ágyasát a bécsi hajó budai állomásához, hol az asszony hajóra szállt. Ugyanezen a hajón utazott Szombathfalvy Albert rendőrtisztviselő oly czélból, hogy a Dunántul egyik nagyobb városában tartózkodó czinkostársakat, különösen egy Piros Ferencz nevü egyént, az asszony közreműködésével kézrekeritse. Bünrészességgel van gyanusitva az a fuvaros is, a ki Ungárt Zala-Egerszegről a bogárdi csárdába szállitotta. Másnap, 16-án délelőtt, Tóth Kálmánt elfogták. Lakásáról hozták be a fökapitányságra Splényi báró detectiv-főnök, Karácsonyi Sándor kapitány és egy titkos rendőr. A házmotozás alkalmával leveleket koboztak el, vasárnap délelőtt pedig régi ujságokat, melyekben a gyilkosság van leirva. A lakás most le van pecsételve.

— **Edelsheim-Gyulay báró és a főváros.** A fővárosi lapok érdekesen irják le azon meleg érdeklődést, és ennek egyes nyilatkozásait, melylyel ugy Edelsheim báró mint neje, a főváros mozgalmai s a fővárosi társasélet irányában viseltettek. Mindjárt megérkezése után meglátogatta Ráth főpolgármestert, akit igen meglepett az uj főparancsnoknak amaz érdeklődése, a melylyel a főváros és annak haladása iránt viseltetett. Rendkivüli hatása volt ama szavaknak, a melyeket a báró a honvéd-tisztikar üdvözlő beszédére válaszul mondott. Rokonszenvét fejezve ki ugyanis a magyar honvédcsapatok iránt, igy szólt: „Ne vegyék szavaimat ugy, mint az udvariasság puszta phrasisát; mert e szavakkal ki akarom fejezni őszinte csodálatomat, a melylyel nemzetük katonái iránt viseltetem. Katonai életem legszebb esemenyei szoros összefüggésben vannak a harczok történetének ama részeivel, a melyek a magyar ezredek dicsőségére az utókor számára föl vannak jegyezve. Sőt e keresztet, a katonát érhető legnagyobb kitüntetést, a Mária Terézia-rendjelet is a magyar katonák vitézségének és ellenállhatlan bátorságának köszönhetem." Követve uj hona iránt érzett rokonszenvének sugallatát, a főparancsnok egyszer az irók és művészek körében is megjelent, a hol sajnálkozva mondá, hogy a maga huszár-magyarságával nem igen folytathat müvelt emberrel társalgást, de reméli, hogy nemsokára megtanul jól magyarul. Bármily nagy is a tábornok személyes bátorsága, nem igen mert nyilvánosan magyarul beszélni, kivéve a mikor a főrendiházban a polgári házasság- és a főrendiház reformjának törvenyjavaslata mellett hangos „igennel" szavazott. Alig egy év mulva a kiállitási banketten be is ismerte ezt a félelmét, de megjegyezte, hogy ha ő maga nem is, de fia mindenesetre jól fog beszélni magyarul. Edelsheim báró és neje tizenkétéves ittlétük alatt ritkán maradtak el valamely nyilvános bálról. A szinházakban, hangversenyeken, lófuttatásokon is igen gyakran jelentek meg, sőt még Edelsheim veterán-egylet is lépett életbe, mi bizonyára legjobban bi-

---

zata szerint Soulier Aurélia már csak napokat élhet."

„Mi sem természetesebb, mint hogy a fekete grófnőnek reszkető kézzel irt istenhozzádját rögtön kibontottam.

„Önnek, tisztelt ügyvéd ur, emléke", igy szólt e sajátságos irat, „bennem csak utolsó lélegzetvételemmel fog eltörlődni. Valami ösztönöz, hogy legbensőbb érzelmeimet még egyszer elmondjam és köszönetet mondjak önnek, mielőtt megválok e világtól, mely rám csak fájdalmat és csalódást hozott.

„Mikor a szigoru itélet fölöttem elhangzott, le voltam sujtva, megsemmisitve. Ma ez másként van; nyugodt vagyok és kibékültem sorsommal. A keblemben lángolt forró vágyak kiégtek; a szivemben egykor tomboló vad szenvedély halott! Nem vagyok egyéb, mint egy nyomorult roncs, mely az élet viharos hullámain üzetik és a legközelebbi zátonyon szétzuzódik.

„A megsemmisitő halálos léket már megkapta; csak a pillanat bizonytalan, melyben menthetlenül elmerül. Vádlóm más képpel tetszelgett. Mérgezett virágnak nevezett engem, a kinek lehellete a társadalom erkölcsét fenyegeti. De nem megforditva történt-e, nem-e a modern társadalom erkölcse mérgezte meg az én életemet?

„Az én hibám volt-e, hogy csak mint Soulier kisasszony gyermeke és nem mint gróf d'Artalon Fülöp leánya léphettem a világ elé? Milyen üdvriadal volt az, midőn a nevelőintézetben társnőim ezt a körülményt felfedezték! Mennyi keserü könyet, mennyi mély megaláztatást hozott rám e végzet!

„A természetes atya gyermekének phisicai életéről köteles gondoskodni, azonban a becsületet megtagadhatja tőle. Igy rendeli ezt a törvény, igy akarja ezt a társadalom erkölcse! Persze, Fülöp gróf fényes nevelést adott nekem. De éppen ez által emelt ama kör fölé, melyben a születés szennyét elnézték volna.

„Szokva voltam parancsolni; fiatal, büszke szivem minden vágya teljesittetett. Ekkor jött a felfedezés, hogy eddig szinlelt életet folytattam, hogy nem voltam egyéb egy szinházi hercegnőnél, a kinek egész pompája és uralma a nap fényénél rongyként foszlik szét. A társadalom szent jogomat, az ártatlanság jogát nem védelmezte és én érezzem magamat hivatva ezen társadalom erkölcsét megcsudálni?

„Ez tulságos követelés, ezt nem tehetem! Minden csepp véremet forrongásba hozta az igazságtalanság, melylyel én és szegény anyám tetézve lett. Fülöp gróf borzasztóan bünhödött azért!

„Ez sötét pont éltemben. Meg voltam boszulva és e boszu folytán megyek tönkre. Már több mint egy éve haldokolok lassankint: napról-napra, óráról-órára.

„Még látom őt magam előtt, reszketve, halálsápadtan. Szemrehányásaim dörgő villámként hullanak fejére; ő levegő után kapkod és védőleg tartá elém kezeit.

„És igy beszél saját verem!" kiált föl végre. „Halgass Aurélia; meg akarsz ölni?"

„Akarnám, ha tudnám!"

„Tedd: itt a fegyver!"

„Szikrázó szemekkel rántott le egy revolvert a falról és kezembe nyomta. Meg akart-e csakugyan halni, vagy engem akart-e próbára tenni? Nem tudom megmondani; ezt csak az Isten tudja.

„Egy pillanatig reszket gyakorlatlan kezemben a fegyver, azután felvillan, egy gyenge durranás és Fülöp gróf ágya felé tántorodik. Nem önmagát ölte meg, nem én tettem — ez a végzet volt!

„Menekülj, menekülj!" hörgött szájából. „Senkinek se árulj el egy hangot sem abból, a mi történt. El, csak el, különben el vagy veszve!"

„Kitolt az ajtón: zavarodottan, elkábulva, futottam a kerten végig, alig sejtve, hogy Fülöp gróf halálosan van találva. Csak később fogtam föl, hogy a sors kezében eszköz voltam. Ismételve hallani véltem: „Menekülj, menekülj, különben véged van!" és e percz titkát mélyen elrejtém szivembe.

„Ott feküdt eltemetve, de jöttek órák, melyekben egett bennem, mint az emésztő tüz. Igyekeztem feledni, és nem birtam. Halott-halvány arcza mindig felmerült előttem: komolyan és szomoruan nézett utánam és ez borzasztó tekintet volt!

„Mégis csak atyám volt és én, habár véletlenségből, agyonlőttem őt. Fülöp gróf a maga módja szerint szeretett engem és az utolsó is a mit vérezve tett, a megmentesemre irányuló kisérlet volt. Még bezárta belülről az ajtót, a revolvert fölvette a földről és ágyára vonszolta magát, hogy meghaljon.

„Gyanusitottak engem és szabadon eresztettek: de elüztek a kastélyból. Eleinte volt elég pénzem; leráztam magamról a gonosz gondolatokat és az élvekben kerestem vigaszt. Azt mondták, hogy szép vagyok és ki akartam próbálni ezen szépség hatalmát.

„Amit elértem, az nem volt a boldogság, hanem kábulat. Bolondos gyönyörüséget szerzett nekem szerelmet és szenvedélyt ébreszteni, de én sohasem osztoztam benne. Szivem hideg maradt; kinevettem a bolondokat, a kik engem istenitettek. Az arany csak ugy magától folyt hozzám és teli kézzel szórtam ki az ablakon, mert azt hittem, hogy ez örökké igy fog tartani.

„Egy asszony boszujától való félelem elüzött Franeziaországból. Fiatal, szép asszony volt, a ki szenvedélyesen szerette férjét. Tudtam ezt és azt is tudtam, hogy a férj teljes mérvben viszonozta ez érzelmet. Ez csábitott! Mitsem ér oly szivet megnyerni, a melynek ugy sincs egyéb vágya, mint magát megnyeretni hagyni.

„Mily más ez, ha az embernek lépésről-lépésre egy ellenséget kell előzni, mely magát erélyesen védelmezi! Én erősebb voltam, mint ő. Kaczérkodásommal a legfényesebb diadalt vivtam ki; nehány hét mulva az ifju férj, mint fogoly lábaimnál feküdt.

„Nem sok idő mulva egy nő jelentette be magát nálam, a ki nevét nem akarta megmondani. Egy hölgy nálam! Ez valami különös volt: késznek nyilatkoztam őt elfogadni. Halaványan, látszólag hidegen, de lángoló szemekkel állt elém. Ekkor megmondta, hogy ki.

„A küzdelem érdekelt volna de nem került erre a sor. A fiatal asszony röviden és határozottan beszélt.

„Miután most már tudja, hogy ki vagyok," szólt megvető hangon, „azt is tudja, hogy mit akarok. Adja vissza férjemet, bontsa föl a gyalázatos viszonyt, mely önhöz köti és én a történteket feledni akarom!"

„Férje csakugyan barátaim közé tartozik," mondám, „de nem látom szükségesnek, hogy e viszonyt vele felbontsam. Miért fordul ön én hozzám és nem ő hozzá?"

„Mert ő gyenge magát e behálózásból kiszabaditani! Különben csak egy egyszerü „igent" vagy „nemet" várok. Utazzék el, Soulier kisasszony, hagyja el Franeziaországot. Ha ezt megteszi, e tárcza tulajdonát képezi; tizezer frankot tartalmaz."

„És ha nem utazom el?" kérdem gunyosan.

„Akkor el van veszve!" szólt elkeseredettséggel, szilárd hangon.

„Ez veszedelmesen hangzik!" mondám kedélyeskedve.

„Ne nevessen, — markolatig döföm e tört keblébe!"

„Egy finom csillogó tőr czikázott szemeim előtt. És eközben a nő oly vad elszántsággal nézett szemem közé, hogy elhalványodtam.

„Meg akar engem ölni?"

„Bizonyára! Boldogságom odavan; bármi történjék, az közönyös rám nézve. Meghalok, de csak miután az ön haldoklásában gyönyörködtem."

„Tetszett nekem ez az erély. Legkevésbé sem voltam megijedve, mert erősebbnek éreztem magamat, mint e finom, gyenge teremtés.

„Üljön le", mondám higgadtan, „érdeklődöm ön iránt. Ama szándékot, hogy engem megöljön, fel kell adnia, mert én védve vagyok. Nem fogok sem kiáltani, sem csöngetni; kezem elég erős arra, hogy az ön karját eltörjem."

„Halálsápadtan hanyatlott egy karosszékbe.

„Mit fog tenni?"

„Teljesitem akaratát! Elhagyom Franeziaországot."

„Mi biztosit engem erről?"

„Nem elég biztositék szabad elhatározásom?"

„Nem! Fivéremet kértem, hogy önt egész a határig kisérje."

„Mosolyogtam. E hölgy fivérét már láttam, egy érdekes, csinos külsejü fiatal ember volt.

„Elfogadom; válaszoltam.

„Akkor fogadja el ezt uti költségre."

„A tárczát letette az asztalra.

„Mikor utazik?"

„Határozza meg ön."

„Tehát még ma; ma este."

„Beleegyezem."

(Folyt. köv.)

zonyitja a báró nagy népszerüségét. A bárónő mindjárt ideérkezte után élénk részt vett a jótékony nőegyletek működésében. És a főváros is elismeréssel tartozik a főparancsnoknak ama buzgalmáért, amelyet az kifejtett, valahányszor árviz veszélyeztette a fővárost. Nemcsak katonai segélyt bocsátott a tanács rendelkezésére, hanem ő maga is megjelent a veszély helyén és oly buzgósággal működött közre, mely elfeledhetlen marad. Mindez eléggé bizonyitja, hogy a báró a magyar indigenátust nemcsak czimnek, hanem alapnak is tekinti, amelyen az általa alapitott Edelsheim-Gyulay családot meg akarja erősiteni.

— **Tetszhalott a koporsóban.** Veszprémben borzalmas eset képezi a közbeszéd tárgyát. Az alsó-városi temetőben sirásás közben egy koporsót kellett helyéből elmozditani, melyben a nehány év előtt eltemetett Mencz kalapos földi maradványai voltak. Mikor a koporsót kiváncsiságból fölnyitották, a holttestet oly helyzetben találták, mi kétségen kivülivé teszi, hogy a szerencsétlen ember csak tetszhalott volt s a sirban föleszmélt és szörnyü kinokat állt ki, melyeknek következtében csak később halt meg.

— **A nagyváradi munkakiállitás berekesztése.** Az iparossegédek és tanoncok munkakiállitását vasárnap óriási közönség jelenletében szép ünnepélylyel rekesztették be. Az iparos-dalárda elénekelvén a Szózatot. Bertsey György elnök tartalmas beszédet mondott, mire a dijkiosztás következett. Kiadatott 20 első-, 54 másod-, 43 harmad-, 87 negyedosztályu dij és oklevél segédek és tanoncok, végre 29 elismerő okmány kereskedők, iparosok és tanitónők számára. Pontban hét órakor a kiállitás védnöke, Sal Ferencz polgármester hosszabb beszéddel, melyben örömmel constatálta a kiállitás sikerét és köszönetet mondott a rendezőségnek, a közönség zajos éljenzése közben a kiállitást befejezettnek nyilvánitotta.

— **Egy öreg katona** irja egyik budapesti német lapban, hogy az Edelsheim-Gyulay nyugalmazásához hasonló eset igen sok fordult elő ujabb időben is a hadseregben. Epp a genialis tábornokokat szokták idő előtt félretenni, vagy mellőzni. Igy jártak: Gablenz táborszernagy és Uchatius és Tegetthoff altábornagyok is, kik inkább maghaltak, semhogy a mellőztetést el tudták volna viselni. Korán nyugalmazták a genialis Scudier táborszernagyot is, mint öreget, noha ma sincs az osztrák-magyar vasut igazgató-tanácsában frisebb, tevékenyebb tag. Galina altábornagy, Horst tábornok, Maroicsics parancsnokoló tábornok, Kuhn volt hadügyminiszter, mind nagy érdemeket szereztek, nagy tiszteletben álltak — s időelőtt kellett menniök. Nem uj az eset, s csoda, ha még csodálkozik rajta valaki.

— **Szülő és gyermeke.** Sint Juon resinári (Szebenmegye) lakos fia nagyon rakonczátlan teremtés volt; anyjának sok bajt okozott, mert majd készpénzt, majd más ingóságokat lopott el tőle, hasztalan volt minden feddés, kérés, intés, büntetés. A mult héten erélyesebb módon akarta megfenyiteni: elővett egy hasábfát, hogy azzal verje meg a rakonczátlan fiut, de ez egy darab téglát kapott fel és azt anyja oldalához vágta. Másnap reggel hazatért apja elküldte anyjával együtt a községházához külföldi utlevélért. Káromkodva készült az utra a fiu, ismét követ vett fel és fenyegette anyját; a megrémült asszony minden tagjában reszketve, rohant vissza férjéhez és elbeszélte neki, hogy mi történt. Este hazajött a fiu és mivel a kapu zárva volt, a keritésen mászott keresztül, fejszét ragadott és szitkozódva rohant be anyjához; az aszony felszólitotta, hogy álljon meg, különben lelövi. „En is azt akarom“, kiáltá a dühöngő. Anyja, ki a fegyvert csakugyan magához vette, elsütötte azt és a jobb oldalán sulyosan megsebesitette fiát. Az ügy most a n.-szebeni törvényszéknél van.

— **Rövid hirek.** Rónay Jácint pozsonyi nagyprépost egészségi állapota annyira megjavult, hogy a derék főpap igen rövid idő multva már elhagyhatja a szobát. — A rajztanárképző intézet tanfolyamát, mely eddig három év volt, a közoktatásügyi miniszter négy évre emelte. — Félszázados papi jubilaeumát ülte meg e hó 15-én Arkoson Kis Mihály unitárius esperes. — Megőrült Petlach János, a dunai gőzhajós-társaság hivatalnoka. — Debreczen város polgármestere, Simonffy Imre kir. tanácsos, az olasz korona-rend lovagjává neveztetett ki. A kitüntetés a mult évben Debreczenben járt De Gubernatis Angelo gróf ajánlatára történt.

A nagy világ.

— **A svéd király hazánkról.** Oszkár svéd király Stockholmban vasárnap nagy diszebédet adott, melyre az ottani kiállitáson időző kölföldi s különösen magyarországi vendégek közül számosan meg voltak hiva. Ő felsége felköszöntőjében melegen emlékezett meg Magyarországról, s azon óhajának adott kifejezést, hogy Magyarország gyarapodjék és viruljon. A királyné megszólitással tüntette ki a magyarországi vendégeket és érdeklődéssel kérdezősködött hazájuk viszonyairól.

— **A telephon és a doctorok.** Dr. Austin Flint new-yorki hirneves orvos arra a meggyőződésre jutott, hogy a telephon rendkivül alkalmas eszköz azon hangok közvetitésére, melyeket az emberi szervezetben a tüdő, a sziv okoznak, amit csak a sthethoscop — halló cső — segélyével lehetett megfigyelni. E hangok a telephon segélyével, bárminő távolságról is az orvosig vezethetők, a phonograph által még meg is őrizhetők, hogy esetleg egy későbbi állapottal összehasonlithatók legyenek. Hogy a hangok telephonicus elvezetése lehetséges, azzal bizonyitja dr. Flint, hogy saját gyakorlatából mond egy esetet. Éjjel telephon utján felszólitották, hogy egy beteg gyermekhez siessen. „Mi baja van a gyermeknek?“ kérdé. „Köhög!“ felelték. „Hozzák ide a telephonhoz, hadd halljam a köhögését.“ Ugy történt dr. Flint tisztán hallhatta a köhögést, megállapithatta jellegét és rendelhetett ellene gyógyszert, anélkül, hogy hazulról éjjel távozni kénytelen lett volna.

— **Vilmos császár hirlapjai.** Az emsi fürdőben rendesen egy magasrangu hivatalnok szokta átvenni a császár számára érkező lapokat, s a helyeket, melyek előtte felolvasandók, piros irónnal jegyzi meg. A napokban a császár e piros jegyeket észrevéve, kérdezte a felolvasótól, hogy mit jelentenek. Mikor pedig ez megmagyarázta, igy szólt: „Igen, no akkor kérem kedvesem, legyen szives a fölolvasást még egyszer elkezdeni; hanem csak azt olvassa, ami nincs pirossal megjegyezve!“

— **Harcz az indiánokkal.** A kanzászi prairieken játszódott le a következő történet: Egy fiatal alig 17 éves Gay nevü vadász is csatlakozott ahhoz az expedicióhoz, mely Kanzászból vörösbőrüek üldözésére indult. Mikor egyszer a csapat bölényekre vadászott, a fiatal Gay elmaradt társaitól: lova egy mélységbe esve, kificzamitotta lábát, ugy hogy az ifju vadász gyalog akart társai után menni, mikor észrevette, hogy a közelben vagy 30 rézbőrü leselkedik reá. A fiatal ember jól fel volt fegyverkezve, puskáján kivül revolver is volt nála. Az indiánok ezt jól tudták, azért csak a távolból löttek a fiatal Gay-ra. Ez pedig gyors elhatározással agyonlőtte lovát, hogy annak hullaját védsáncz gyanánt használhassa. Egyideig védve volt a ló mögött sőt néhány rézbőrüt és azok lovát le is puskázhatta. Az indiánok tehát csellhez folyamodva, ugy tettek, mintha békésen akarnának vele beszélgetni. Néhány indián az ifju felé ment, ez azonban sejtve a cselt, rakásra lőtte őket. Ezalatt néhány rézbőrü közelébe lopódzott és rátüzeltek, ugy, hogy Gay, bár támadói közül még néhányat lelőtt, egyszerre három golyótól találva, lerogyott. Mikor az indiánok üvöltve rárohantak, még egy lövés hallatszott, — a bátor ifju revolverével főbe lőtte magát, hogy megkimélje magát a kinzástól. Egy később elfogott indián mesélte el a harcz lefolyását az expeditió vezérének. Gay holttestét iszonyuan elcsufitva és skalpirozva találták meg a keresésére indult vadászok.

— **Rövid hirek.** A pápa eltiltotta a catholicus hiveknek, hogy a halottégetés eszméjét pártolják. — A cholera Japánban is fokozatosan terjed s áldozatait leginkább a szegény néposztályból szedi. — A nemzetközi orientalista congressus Bécsben, mint már végleg el van döntve, szeptember 27-én ül össze. A napokban küldték szét a meghivókat a világ minden tája felé. Kapott a budapesti egyetem is, melynek tanári karát a congressuson Vámbéry Armin, Kanyurszky György, dr. Goldzieher Ignácz és Hatala Péter fogják képviselni. — Gyilkos rendőr. Kremonában egy rendőr — állitólag — éjjeli csendzavarás miatt leszúrt egy orvost. Másnap az egész város forrongásban tört ki: a rendőrpalota ablakait betörték s a gyilkos rendőrt meg akarták linchelni.

CSARNOK.

A májusi éj vagy a vizbefult leány.

— Gogoly elbeszélése. —

Oroszból forditotta: **Almási László.**

I.

Anna.

* * * falu utczái csak ugy zugtak az énektől. Este történt ez, mikor is a napi munkában kifáradt legények és leányok egybegyültek, hogy a májusi est fényénél dallamokba öntsék jókedvüket. Az este ábrándosan ölelte át az égboltozatát és mindenre rányomá a határozatlanság bélyegét. Már homályosodni is kezdett, de a danolás mégsem szünt meg. Tamburával kezében haladt végig az utczán a fiatal kozák, Levko, a golova*) fia, kinek sikerült elosonnia a daloló csoportból. Fejét báránybőr-sapka fedte. A kozák csendesen megy az utczán, pengeti a húrokat és a dallam szerint táncol. Egyszer csak megáll az egyik ház ajtajánál, melyet sürü cseresznyefák vevének körül. Ugyan kié e ház? Kié ezen ajtó? Rövid hallgatás után játszani és dalolni kezdett:

Nyugoszik a nap, közeleg az est,
Kijönni hozzám ne légy rózsám rest.

— Nem jő, ugy látszik már alszik az én csillogó szemü kedvesem! — mondá a kozák, bevégezve a dalt s az ablakhoz közeledve. — Anica! Anna! alszol, vagy nem akarsz kijönni? Attól félsz-e, hogy valaki meglát, vagy csak nem akarod mutatni fehér arczodat a hidegen? Ne félj, nincs itt senki, az este meleg. De ha mutatkoznék is valaki, befedlek zubbonyommal, rád kötöm övemet, elfedlek kezemmel — és meg nem lát senki. Ha pedig hidegen fujna a szél, szivemhez szoritlak, csókjaimmal fölmelegitlek és süvegembe göngyölöm be fehér lábaidat. Szivem, gyöngyöm, angyalom! nézz ki egy perczre. Legalább fehér kacsóidat nyujtsd ki az ablakon . . . Nem, te nem alszol, büszke leány, — mondá oly hangon, melyből a pillanatnyi megaláztatás érzete kivehető volt. Kedved telik engemet kinevetni — Isten megáldjon!

Megfordult, félrevágta süvegét és csendesen játszadozva, büszke léptekkel távozott az ablaktól. Az ajtó nyikorogva nyilt meg és egy tizenhetedik tavasz hajnalán álló leányka fürgén tekintett körül s nem bocsátá el a kilincset. A félvilágos ködben csillag gyanánt fénylettek barátságos szemei, nyakán piros gyöngy pompázott, de a legény sasszeme elől nem rejtőzhetett el a futó pir, mely arczát elönté.

— Mennyire türelmetlen vagy! — suttogá a legénynek, — már is megharagudtál! Miért választottad éppen ezt az időt? A nép csak ugy hemzseg az utczán. Egész valómból reszketek.

— Ó, ne reszkess gyönyörüségem! Simulj erősebben hozzám! — szólt a legény, átölelve a leányt s eldobva a tamburát, mely hosszu szíján csüngött a nyakán és leült vele a ház ajtajánál. — Tudod, nehezemre esik, ha csak egy óráig nem látlak.

— Tudod-e, mit gondolok én? — szakitá őt félbe a leány és reá veté fürkésző szemeit. — Mintha fülembe sugná valami, hogy ritkán fogjuk egymást látni. Rosz emberek vannak nálatok: a leányok irigy szemeket vetnek reám, hát még a legények . . . Sőt észrevettem, hogy anyám is jobban néz utánam. Megvallom, vigabb voltam az idegenek közt.

E szavaknál az aggodalom nyoma tünt elő arczán.

— Csak pár hónapja vagy szülőföldeden s már is unod magadat! Meglehet, én is terhedre vagyok.

— Ó nem, te nem vagy terhemre, — suttogá mosolyogva. — En szeretlek feketeszemöldü kozák! Szeretlek bogárszemeidért, melyekkel ha rám tekintesz, a lelkem is nevet: jól esik, ha nyájasan intesz velük nekem; örülök, ha végigmégy az utczán, dalolsz, tamburázol, én szeretlek hallgatni.

— Ó Anicám! — kiáltott fel a kozák és csókolva őt s erősebben szoritva kebeléhez.

— Megállj! elég lesz Levko! Mondd csak, beszéltél-e apáddal?

— Mit? szólt mintegy felébredve. — Hogy házasodni akarok s te hozzám fogsz nőül jönni? Beszéltem. — De oly unalmasan hangzott ajkain e szó: „beszéltem“.

— Nos hát?

— Mit tegyünk vele? A vén csont szokás szerint süket lett. Nem hallgat ki semmit és mindig int, hogy Isten tudja, hol kószálok és dologtalanul járok pajtásaimmal az utczán. De te ne csüggedj Anicám! Kozákszavamat adom, hogy megtöröm őt.

— Csak egy szavadba kerül Levko — — és minden akaratod szerint dől el. Magamról tudom: néha nem akarnálak meghallgatni, de egy szót szólsz s én önkénytelenül azt teszem, amit te óhajtasz. Nézd már! folytatá fejét vállára hajtva s felemelve szemeit a magasba, hol tisztán kékelt a meleg ukrániai égbolt, melyet alant az előttük elterülő cseresznyefák lombjai fedének el. — Nézd: ott, ott messze csillagok fénylenek: egy, kettő, három, négy, öt . . . Nincs igazam, hogy az Isten angyalai kinyitották égi fényes házaik ablakait és ugy néznek bennünket? Igen Levko! Ők is lenéznek a földre? Mit gondolsz, ha az embereknek szárnyuk volna, mint a madaraknak, — az odarepülés igen soká tartana . . . Ah, rettenetes! Egyetlen tölgyfánk sem ér az égig. És mégis azt beszélik, hogy valahol, valami messze földön olyan fa terem, melynek lombjai az egben rezegnek és hogy az Isten husvét előtti éjen azon száll le a földre.

— Nem, Anicám, az Istennek van hosszu létrája, mely az égből a földre ér. Ezt támasztják fel husvét előtt a szent arkangyalok és alig hogy az Isten az első fokra hág, a gonosz szellemek mind fejjel lefelé esnek és tömegenként hullanak a pokolba és innét van az, hogy Krisztus urunk feltámadásának ünnepén egyetlen gonosz szellem sincs a földön.

— Mily csendesen mozog a viz! folytatá Anna a tóra mutatva, melyet nagyon körül vettek a rakottyák és a füzek, sirva hullaták belé szomoru barkáikat. Mint az erőtlen öreg, hideg körben tartotta a messze sötétlő eget, elhalmozván jégcsökjaival a ragyogó csillagokat, melyek sötétesen fénylettek ki az éji ködös levegő alól, mintha előre érezték volna az ég fényes királyának mielőbbi megérkezését. Az erdő felett, a hegyen, betett ablaktáblákkal szundikált az ócska faház; moha és vadfüvek boritták fedelét; a lombos almafák kiterjeszkedtek ablakai előtt; az erdő átölelve őt árnyékával, ijesztő sötétséget vetett reá, tövénél diófa-liget vala, mely lehuzódott egész a tó partjáig.

— Emlékszem, mintha álmodtam volna, — mondá Anna, le sem véve róla szemeit — réges-régen, mikor még kis gyermek voltam, és anyámnál éltem, hogy valami rettenetes dolgokat beszéltek e házról. Levko, te bizonnyal tudod ezt — mondd el!

— Isten irgalmazzon neki, édes kedvesem! Keveset beszélnek-e a vén asszonyok és a bolond emberek? Csak elrémitene, félni fognál s nem alhatnál el nyugodtan.

— Mondd el, mondd hát el galambom, fekete szemöldü legény! — szólt a leány, arczát arczához tapasztva s erősen magához ölelve. — Nem, te bizonyosan nem szeretsz engem, neked van más kedvesed! Nem fogok félni, nyugodtan fogok elaludni. Most pedig nem alszom el addig, mig csak el nem mondod. Gyötörni fogom magam és arról gondolkozni . . . mondd el Levko! . . .

— Meglátszik, hogy igazat szólnak az emberek, midőn azt mondják, hogy a lányokban ördög ül, ki ösztökéli őket a kiváncsiságra. Hát hallgasd! Réges-régen szivecském, egy kapitány élt e házban. A kapitánynak volt egy leánya, gyönyörü kisasszony volt az, fehér mint a hó, mint orczáid. A kapitány felesége már rég a sirban nyugodott: uj házasságra tökélte el magát. „Fogsz-e velem oly gyöngéden bánni, mint eddig apácskám, ha uj nőt vessz el?“ — szólt leánya. — „Igen leányom, még erősebben foglak szoritani szivemhez, mint előbb! Igen leányom, még gyakrabban ajándékozlak meg drágakövekkel és nyakékekkel!“ — Hazahozta feleségét a kapitány az uj házba. Szép volt a menyecske, fehér kezü és piros arczu; de oly rémitőn nézett mostoha leányára, hogy ez felsikoltott, mikor meglátta és a durva mostoha egyetlen hangot se szólt hozzá. Beállt az éj; a kapitány nejével a hálószobába vonult; elzárkózott a fehér kisasszony is saját szobácskájában. Roszszul esett neki a bánásmód; sirni kezdett. Feltekint: ijesztő fekete macska lopózkodik hozzá, szőre lángol s vaskarmait ruhája szegélyébe akasztja. Ijedtében felugrott a padra, a macska utánna; ágyára szökött — a macska oda is követte és nyakára ugorva, fojtogatni kezdé. Sikoltva szakitá el magától és a padozatra dobta; a rettenetes macska ujból hozzá lopózkodik. Aggodalom szállta meg szivét. Atyja kardja csüngött a falon, lekapta és a padolatra csapott — a vaskarmu láb elvált a testtől és a macska nyávogva tünt el a sötét zugban. A menyecske egész nap nem jött ki szobájából; harmadnapra bekötött kézzel mutatkozott. Eltalálta a szegény kisasszony, hogy mostohája — boszorkány s hogy ő vágta le a kezét. Negyednapon megparancsolta a kapitány leányának, mint valami cselédnek, hogy hozzon vizet, söpörje ki a szobát és ne mutatkozzék uri öltözetben. Nehezére esett ez szegénykének, de nem tehetett mást s tejesité atyjának akaratát. Ötödnap mezitláb kergette ki leányát a kapitány és falatka kenyeret adott neki az utra. Felzokogott a szép kisasszony, eltakarva fehér kezével arczát: — Elvesztetted atyám, édes leányodat! Elvesztette bűnös lelkét a boszorkány! Bocsásson meg neked az Isten; nekem, szerencsétlennek, nincs élet a világon . . .“ És kint látod-e? . . . Itt Levko Annához fordult és ujjával a házra mutatott. — Nézz ide; kint, jó messze a háztól van egy csúcs; e csúcsról vetette magát a kisasszony a vizbe s ettől fogva nem volt többé a földön . . .

— Hát a boszorkány? — szakitá ő félbe Anna, reá függesztve könytelt szemeit.

— A boszorkány? A vénség azt gondolta ki, hogy ettől fogva holdvilágos éjeken valamennyi vizbe halt nő kijő melegedni a kerthez s hogy a kapitány leánya lett a fejük. Egyik éjjel meglátta mostoháját a tónál, rá rohant és sikoltva a vizbe hurczolta. De a boszorkány feltalálta magát: a vizbefultak egyikévé változott s megszabadult a nádostoroktól, melyekkel a vizbefultak verni akarták. A többit a vén anyókáknak hidd el! Ők azt mondják, hogy a kisasszony minden éjjel összeszedi a vizbefultakat és mindegyiknek szeme közé néz, felismerni akarván a boszorkányt; de ez még eddig nem sikerült. És ha valami ember jut kezeibe, a kitalálásra kényszeriti; ha nem engedelmeskedik, vizbefulasztással fenyegeti. Ime édes Annám, ezt beszélik az öreg emberek! . . . A mostani birtokos pálinkafőzőt akar épittetni azon a helyen és e czélból már küldött is mestert. Azonban beszédet hallok. Ezek a dalolásból hazatérők. Isten veled Annám. Aludj nyugodtan és ne gondolj a vénasszonyok meséjére.

Ezt mondva erősen megölelte, megcsókolta és eltávozott.

— Isten áldjon meg Levko! mondá Anna, gondolkozva függesztve szemét a sötét erdőre.

A nagy terjedelmü hold ekkor kezdte magát kivágni a földből. Még fele volt a földben s már is az egész eltelt valami ünnepélyes fénynyel. A tó csillámlott. A fák kékje tisztán kezdett válni a sötétzöldtől.

— Isten áldjon meg Annám! hangok támadtak mögötte csók kiséretében.

— Visszatértél! mondá körültekintve, de ismeretlen legényt látva maga előtt, félre fordult.

Isten veled Annám! keletkezett ujból és ismét megcsókolta valaki.

— Másikat is hozott a Manó! mondá haraggal.

— Jó éjszakát kedves Annám!

— Még harmadikat is!

— Isten áldjon meg! Isten veled! Jó éjszakát, Anna! — és csókeső hullott reá minden oldalról.

— Hisz ez egész csapat! — kiáltott Anna, kiragadva magát a legények csapatjából, kik vetélkedve siettek őt megcsókolni.

— Hogy meg nem unják azt a folytonos csókolózást! Gyorsan! Bizony Isten, még az utczára is ki fog kelleni menni!

E pillanatban bezárult az ajtó és csak azt lehetett hallani, hogy nyikorogva tolódott rá a retesz.

II.

Golova.*)

Ismeritek-e az ukrániai éjszakát? Ó ti nem ismeritek az ukraniai éjeket! Nézzétek, az ég közepéről tekint szét a hold; az árnyékolatlan égboltozat még tisztábbá, átlátszóbbá lett; ég és tündöklik; az egész föld ezüstfényben uszik, csodálatos a lég, hüsen lehel, gyönyörrel van telve és az illatok oceánját ringatja. Isteni éj! Elbüvölő éj! Mozdulatlanul, csendesen álltak az erdők, átlátszó ködtel valának eltelve és eldobták maguktól a rémitő árnyékot. Némák és hangtalanok a tavak; a hüvösség és a vizpárák elvannak zárva a gyümölcsösök setétzöld falai közt. A cseresznyék sürü csapatai félénken huzták meg gyökereiket az árnyékba és csak ritkán susognak leveleik, mintha haragudnának, midőn az enyhe, éji szellő pillanat alatt hozzájuk lopózik és megcsókolja őket. Az egész vidék alszik. A magasban minden lélekzik, minden csodálatraméltó, minden ünnepélyes. A lélek megfoghatlan s csodás képekkel telik meg s az ezüstlátványok csoportjai összhangban tekintenek mélyébe. Isteni éj! Elbüvölő éj! Egyszerre minden megelevenedett: az erdők is, a tavak is, a puszták is. Ömledez az ukrania-csalogány fenséges dala és ő csodálkozik, hogy a hold az ég közepén is meghallgatja őt . . . Mily bájosan szendereg a magaslaton a falu. Még jobban, még inkább fénylenek a holdvilágnál a házak tömegei; még vakitóbban metsződnek ki a ködből alacsony falaik. A dalolók elnémultak. Minden csöndes. A becsületes emberek már alusznak. Csak itt-ott fénylenek még a keskeny ablaküvegek. Csak némely házak küszöbe előtt végzi vacsoráját az elkésett család.

— De a hopákot mégsem igy járják! Nincs meg az összefüggés közte. Mit mesélhetett a koma? . . . No csak: hop trállá! hop trállá! hop, hop, hop! Igy beszélgetett egy középkoru becsipett paraszt, ki tánczolgatott az utczán. — Bizony Isten a hopákot nem igy járják! Mit hazudjak? Isten uccse nem igy! No csak, hop trálla! hop, hop, hop!

— Ime megbolondult az ember! ha valami fiu volna, hagyján, de ilyen vén bak, gyermekei szégyenére táncol az utczán! kiáltott fel az elmenő éltes asszony, szalmát vive kezében. — Eredj haza! ideje már az alvásnak!

— Elmegyek! mondá megállva a paraszt. — Elmegyek. Nem fogok a golovára semmit adni. Mit gondol ő, hogy a nagyapám is kitérhetne az ő apjának! hogy ő a golova (a fej), hogy ő önti le az embereket fagyos időben hidegvizzel és milyen fent hordja az orrát. No golova, golova — én vagyok a magam feje. Verjen meg az Isten! Isten verjen meg, ha nem én vagyok a magam feje. Hát még mi, de még mi nem . . . folytatá az első, utjába eső házhoz közeledve és megállott ablaka előtt, ujjait végig csusztatta az üvegen és iparkodott a fareteszkét megtalálni. — Asszony, nyiss ajtót! Feleségem, kelj fel, mondják neked, s nyiss ajtót! Itt az ideje, hogy a kozák aludni menjen . . .

— Hová, hová Kalenik? Hisz idegen házra bukkantál — kiáltának rá a dalolásból visszatérő leányok. Megmutassuk házadat?

— Mutassátok meg, kedves szépeim.

— Szépeim? Halljátok? — kapta fel egyik a szót: — minő udvarias Kalenik! Ezért nem mutatjuk meg hol a házad, előbb tánczolnod kell!

— Tánczoljak? . . . ah ti elmés leányok! — viszonozta vontatva Kalenik, nevetett, ujjával fenyegette őket és előre-hátra lépkedett, mert lábai nem birtak egy helyen maradni: — Engedjetek meg magatokat sorba csókolni! valamennyit sorba fogom megcsókolni, valamennyit! . . .

És ingadozó léptekkel futni kezdett utánuk. A leányok visitást csaptak és megijedtek, de később felbátorodva átfutottak a másik oldalra, mert belátták, hogy Kalenik nem egyhamar fog feltápászkodni.

— Itt a házad! — kiálták a lányok távozva és egy házra mutattak, mely jóval nagyobb volt a többinél és a falu golovájának képezte birtokát.

Kalenik engedelmeskedve ment a neve zett irányban és ujból a golovát kezdte szidni.

De kicsoda ez a golova, ki ilyen beszédre és kifakadásokra szolgáltatott okot? O, a golova fontos szemely a faluban! Mig Kalenik eléri utazásának czéljat, nekünk kétségkivül módunk lesz róla egyetmást elmondani. Az egész falu, ha őt látja, kalaphoz nyul és a leányok, még a legfiatalabbak se mennek el mellette a nélkül, hogy „gobri deny“-vel*) ne köszöntsék. Ki nem akarna a legények közül golova lenni? A golovának szabad bejárása van minden burnótszeleneczébe és az erős paraszt az egész idő alatt, midőn a golova belenyul vastag és durva ujjaival a szeleneczébe, tiszteletteljesen és levett kalappal áll előtte, A világi összejövetelben, a horomádában**) nem tekintve arra, hogy hatalma néhány szavazat által korlátoztatik, mindig a golova viszi a szót és majdnem önkényüleg küldi el azt, a ki neki tetszik, utat javitani és vizmosásokat behányni. A golova látszólag mogorva és nyers, tehát nem szeret sokat beszélni. Hajdanában, mikor a boldog emlékü Katalin czárnő Krembe utazott, ő is kiséretéhez tartozott; két napig viselte e méltóságot és arra is méltónak találtatott, hogy a czárnő kocsisával együtt üljön a bakon.

(Folyt. köv.)

*) Biró.

*) Biró.

KÖZGAZDASÁG.

Vegyes közlemények.

Szeszüzlet.

(Julius 19.)

(B.) Készáru nagyban 26, kicsinyben 26.50, hordó nélkül per 100 liter %.

Budapesti gabnatőzsde.

(Julius 19.)

Jó vételkedv, 30.000 mm. forgalom, ó buza változatlan, uj buza 5—10 krral olcsóbb. Őszi buza 7.62—7.63, tavaszi buza 8.11—13, uj tengeri 5.34—5.35, őszi zab 5.96—5.98, tavaszi zab 6.30—6.33, káposzta-repcze 9.75.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1886. év juliushó 19-én.

Magyar aranyjáradék 6 sz.	—.—
Magyar aranyjáradék 4 sz.	105.60
Magyar papirjáradék 5 sz.	94.70
Magyar vasuti kölcsön	159.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1. kib.	100.70
Magyar keleti vasuti államkötvény 2. kib.	128.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 3. kib	119.50
Magyar földtehermentesitési kötvény	105.—
Magyar földtehermentesitési kötv. záradék	105.—
Temes-bánáti földtehermentesitési kötvény	105.—
Temes-bánáti földtehermentesitési köt. zár.	105.—
Erdélyi földtehermentesitési kötvény	105.—
Horvát-szlavon földtehermentesitési köt.	105.—
Magyar szőlődézsmaváltsági kötvény	100.25
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	122.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	125.25
Osztrák járadék papirban	85.—
Osztrák járadék ezüstben	85.50
Osztrák járadék aranyban	118.50
1860-iki osztrák államsorjegy	141.—
Osztrák-magyar bankrészvény	873.—
Magyar hitelbankrészvény	285.—
Osztrák hitelintézeti részvény	277.50
Cs. és kir. arany	5.93
Ezüst	—.—
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.98
Német birodalmi márka	61.95
London (3 havi váltókért)	126.30
20 markos	12.38

IDEGENEK NEVSORA.

(Julius 19.)

Fehér-kereszt-szálló. Fodor M., hivatalnok, Versetz. Fábián K., keresk., Bécs. Stern Abrahám, kereskedő, Bpest. Bruder A., keresk., Bpest. Speits K., kereskedő, Orsova. Micheler A., keresk., Köln.

Nádor-szálló. Kovács Bernát ügyvéd, Szeged. Dr. Lehrer Péter, hivatalnok, Temesvár. Garovszky Mihály, hivatalnok, Temesvár. Pridafka Ferenczné, hivatalnokné, Vinga. Winter J., gazdász, M.-Bodzás. Agárdy Vilmos, gazdász, Konop. Gröber J., magánzó, Belgrád. Bittera Géza, százados, Belgrád.

Tücherer-szálló. Ladányi László, felügyelő, Budapest.

Aranykulcs-szálló. Jánosy Béla, theologus, Erdély. Benkő Albert, theologus, Erdély.

*) Jó napot.
**) Falusi tanács.

Felelős szerkesztő: **Hindy Árpád.**

BUDAPESTI TŐZSDE.

Julius 17.

	Pénz	Aru
M. kir. aranyjár. adóment. 4%	105 85	106 15
„ „ papirjáradék adóment. 5%	94 85	85 15
M. vasuti köl. 120 frt o. é. (300 fr.) 5%	154 25	154 75
M. v. köl. 120 frt egyes dbkban	154 25	155 75
M 1869. kel. v. á. kötv. (els.) adóment. 5%	100 70	101 20
M. 1873. kel. ár. v. ezb. (els.) adóment. 5%	128 50	— —
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 5%	120 —	120 50
M. kir. nyeremény-kölcsön 100 frt	121 75	122 75
„ „ „ 50 frt drbja	121 75	122 75
Tiszai és szegedi kölcsön 4%	125 50	126 50
M. k. földtm. kötvények 5%	105 —	105 50
„ „ „ „ 1867. zárad. 5%	105 —	105 75
M. k. földtm. kötvényektemesi 5%	105 —	105 75
„ „ „ „ 1867. zárad. 5%	105 —	105 75
M. k. földtm. kötvények horvát-orsz. 5%	105 —	105 75
M. k. földtm kötvények erdélyi 5%	105 —	105 75
„ „ erdélyi jelz. urb. vk. (100 forint 5%	98 75	99 75
Szőlődézsmaváltkötv. (100 frt) 5%	100 —	100 50
Pest város kölcsöne 1870 évből 6%	106 —	106 50
„ „ „ 1871. évből 6%	109 75	110 —
Budapesti főv. 1880. kölcsöne 6%	101 25	102 —
Budapesti bankegys. részvényt.	94 58	95 —
Magy. ált. hitelbank	285 —	285 50
Magy. jelz. htl. II. kib. in. elismv.	130 —	130 50
Magy. lesz. és pénzváltó	93 75	94 —

	Pénz	Aru
Magy. orsz. bank részvény-társaság	— —	— —
Osztrák hitelintézet	277 90	278 10
Osztr.-magyar bank	871	875 —
I. magyar iparbank	147 —	148 —
Pesti keresk. bank	602 —	604 —
Bécsi bizt. társulat	198 —	200 —
Bécsi élet- s jár. bizt. társ.	190 —	195 —
Első magy. általános bizt. társ.	3050 —	3075 —
Fonciere pesti bizt. társ.	68 50	69 50
Magyar-franczia bizt. társ.	190 —	195 —
Pannonia visszb. társ.	800 —	810 —
Concordia malom	490 —	495 —
Első budapesti malom	1175 —	1190 —
Erzsébet malom	238 —	240 —
Hengermalom	600 —	610 —
Luiza malom	294 —	295 —
Molnárok és sütök malma	387 —	389 —
Pannonia malom	800 —	810 —
Viktoria malom	277 —	280 —
„Adria“ m. tengeri hajóz. részv. t.	— —	— —
Alföld-fiumei vasut 5%	191 50	192 50
Báttaszék domb.-zákány vasut 5%	184 —	184 50
Déli vasut 5%	186 50	187 —
Északkeleti vasut 5%	175 —	176 —
Erdélyi vasut 5%	189 50	190 —
Győr-sopron-ebenfurti vasut 5%	— —	— —
Kassa-oderbergi vasut 4%	152 50	153 —
Magyar galicziai vasut 3%	178 50	179 —
M. ny. v (sz.-győr-gráczi vasut 3%	175 —	175 50
Osztrák államvasut 3%	232 —	232 50
Pécs-barcsi vasut 3%	— —	— —
Tisza-vidéki vasut 3%	253 50	254 50
Osztr. dunagőzhajózási társ. 3%	385 —	390 —

	Pénz	Aru
Pesti közuti vaspálya	470 —	471 —
Pesti közuti vasp. elvezet jegyek	270 —	280 —
Budapesti III. ker. takarékp.	79 —	81 —
Országos központi „	468 —	470 —
Pesti hazai első „	6925 —	7000 —
Egyesült Budapest fővárosi tkp.	450 —	455 —
Magyar ált. takarékp. részvény	79 —	80 —
Alagut	143 —	145 —
Általános waggon kölcs. társaság	71 —	72 —
„Franklin“-társulat	213 —	215 —
Ganz és társa vasö. és gépgyár	770 —	775 —
Gschwindt-féle szeszgyár	360 —	365 —
Gyapjum. és biz. I. magyar	260 —	265 —
Keresked. épülete	650 —	— —
Könyvnyomda „Atheneaum“ Pesti	530 —	535 —
„	975 —	1025 —
Kőszénb. és téglagy. (Drasche)	247 —	248 —
Nemzetközi waggon-kölcsön-részvénytársaság	72 50	74 —
Pesti épitő-társaság	— —	— —
Rimamurány-salgótarj. vas vts.	82 —	83 —
Salgótarjáni kőszénb	144 —	146 —
Schlick-féle vasö. és gépgyár	151 —	152 —
Schlick-féle vasö. és gépgyár II. kib.	151 —	152 —
Serfőzde első magyar	890 —	900 —
Sertéshizlaló	310 —	312 —
Sóskuti kőbánya	— —	— —
Spódium- és csontlisztgyár	— —	— —
Szálloda-részvénytársaság	108 —	110 —
Tégla- és mészégető ujlaki	174 —	175 —
Török dohányrészvény	54 —	55 —
Göztéglagyár kőbányai szelv. nélk.	254 —	256 —
M. jelz.-bank ny. kölcsönkötv. 5%	102 —	— —

Zálogleyelek.	Pénz	Aru
M. földhitelint. papirérték 5½%	100 —	101 —
„ „ „ 5%	101 —	102 —
„ „ „ 4½%	99 75	100 25
„ „ arany v. ezüst 5%	128 25	128 50
„ jelzálogbank 5½%	102 —	— —
„ „ 5%	101 —	101 50
Kisbirt. orsz. földh.-int. 5½%	101 50	102 —
Osztr.-magyar bank o. é. 5½	101 50	102 —
„ „ „ „ „ 4½%	101 80	102 30
„ „ „ „ „ 4%	99 —	99 25
Pesti m. kereskед. bank 6%	102 50	103 —
„ „ „ „ 5½%	101 50	102 —
„ „ „ „ 5%	101 50	101 —
Albina tak. és hitelint. 6%	100 —	101 —
Elsőbbségek.		
Budapesti lánczhid 5%	105	— —
Lloyd- és tőzsde-épület 5%	99 50	100 —
M. sz. k. orsz. vörös-kereszt sorsj.	9 25	9 75
Osztrák vörös kereszt-egylet	12 38	12 42
Pénznemek.		
Cs.-kir. arany (vert)	5 93	5 96
Cs.-kir. arany (kör)	5 85	5 88
Osztrák-magyar 8 frtos arany	10 —	10 04
20 frankos arany	10 —	10 04
Osztrák és magyar ezüst	— —	— —
Német birod. bankj vagy ezekkel egyenért. bankj. (100 márkáért)	62 —	62 15
Ném. bankp. 100 ném. bir. márkáért	62 05	62 25
Amsterdam 100 hollandi frtért	104 70	104 90
Páris 100 frankért	50 05	50 20
Svájczi pénzpiaczok 100 frankér.	50 —	50 10
London 10 font sterlingért	126 30	126 70

Baktériamentes, egészséges

IVÓVIZ.

Cs. kir. kiz. szab.

Mikromembran-szürőkészülék-gyár

Breyer Frigyes & Weyden, Bécs.

Iroda: V., Margarethenhof 10.

Ajánlják a Breyer Frigyes által feltalált, elismert szaktekintélyek, helybeli orvosok és gyógyszerészek által is kitünőnek talált **baktérium-mentes egészséges ivóviz** nyerésére alkalmas szürőkészüléket házi használatra, ugy minden nagyobb ipari czélokra, melyeknél valamely folyadék szürése szükséges. Előállitási képesség szükséglet szerint 5—20,000 liter, sőt több is óránként.

Főképviselő az egész alföldi vidékre:

ELIAS HENRIK,

ARADON.

Az 1885. évi országos kiállitáson **nagy éremmel** kitünttetetett: **Verseny és kivitelképességért, nagyban termelés és fontos javitásért.**

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára

s müvegyészeti laboratoriuma

ARAD, Szabadságtér 1-sö szám.

A PO-HO

Chinából hozzánk származó gyógyszer rövid idő alatt Európaszerte hiressé lett s orvosi körökben is feltünést keltett azon hatalmas erejénél fogva, melylyel az eddigi gyógymódokkal a legtöbb esetben daczoló betegségek, mint migrain vagy féloldalu fejfájás ideges fogfájás, fejzsába, sőt még a gyomorzsába és egyéb idegbajok is — vele gyorsan és kiváló sikerrel gyógyithatók.

Használati utasitás: Ujhegygyel 1—2 cseppet kell dörzsölni a szerént, a mint az ideges fájdalom itt vagy ott mutatkozik erősebben, a homlokon vagy halántékon migrain esetében; az arczcsonton arczzsábánál; fejtetőn vagy tarkon egyéb fejfájásnál; az áll kapczán ideges fogfájás esetében, a gyomor tájon gyomorzsábánál, vagy hystericus hányingernél.

A Po-Ho különben is igen illó essentia lévén a bekent helyeken az elillanást gyenge legyezgetés által elősegithetjük, mi a hatást fokozza. Mivel elillanása közben a szemet könnyzésre ingerli, czélszerü azt ilyenkor behunyni.

A legkomolyabb bécsi orvosi szaklap a „Wiener medizinische Wochenschrift“ a Po-Ho felől következőleg nyilatkozik:

„A Po-Ho itt orvosi, valamint a közönség körében valóságos feltünést okoz. Hatása migrain, fejfájás és neuralgia esetében valóban meglepő, 1—2 csepp a fájdalmas helyre bedörzsölve elegendő a fájdalom azonnali csillapitására. Ezen gyógyszer sokszoros tapasztalás után a legmelegebben ajánlható.“

Ára egy kis üvegnek 85 krajczár.

Kapható Aradon:

Rozsnyay Mátyás,

gyógyszertárában

Szabadságtér 1-sö szám.

1520—886. sz.

Pályázati hirdetmény,

Arad sz. kir. város tövényhatóságánál egy 800 frtos évi fizetéssel kapcsolatos fogalmazói állás üresedésbe jövén, azok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, s az államtudományi vagy a jogtudományi államvizsgálat sikeres letételét igazolhatják, ezennel felhivatnak, miszerint pályázati kérvényüket **f. é. augusztus 10-ig** hozzám nyujtsák be.

Arad, 1886. julius 19.

Salacz,

kir. tanácsos, polgármester.

Egy — a körjegyzői teendőkben jártassággal biró — körjegyzői irnok alulirottnál azonnal

alkalmazást nyerhet.

Fizetése: havi 10 frt és mosáson kivül teljes ellátás, ugyszinte azon jövedelmeknek 25 %-a, melyben segédkezést ád.

Diéts, 1886. jul. 17., u. p. Alcsill.

Fejér Leontin,

459—1.3 körjegyző.

12132/1886. sz.

Hirdetmény.

A fegyveradóról szóló 1883. évi XXIII. t.-cz. 17. §-a értelmében közhirré tétetik, hogy **a vadászatra nem használandó** fegyverekre vonatkozólag készitett fegyveradó kivetési lajstrom az adóügyi osztályban **f. évi julius hó 22-diktől kezdődő 8 napi közszemlére** kitétik azon czélból, hogy azt mindenki megtekinthesse és esetleges kifogásait a fentkitüzött határidő alatt a kir. adófelügyelőségnél beadhassa.

Egyben felhivatik a nem vadászati czélokra használt fegyvertulajdonos közönség, hogy a fentkitett határidő lejárta után következő **15 nap alatt** a terhére 1886/87. évre kivetett fegyveradót a városi pénztárnál kifizesse, mert az, kinek birtokában a jelölt határidő lejárta után fegyvertartási engedélylyel nem védett lőfegyver fog találtatni, az 1883. évi XXIII. t.-cz. 43. §-a értelmében 10—20 frtig terjedhető pénzbirság, esetleg fogságbüntetéssel sujtható.

Arad, 1886. julius 17-én.

A városi tanács.

Nyári mulatságokra nagyon alkalmas hangszer

az annyira elterjedt

ARISTON,

ára 6 kottával együtt 22 frt.

Kisebb „Ariston“ 6 kottával 16 frt.

Minden egyes darab kotta 60 kr.

Rövid magyarázata az „Ariston“ zeneszekrénynek a következő:

Egy egyszerü lenyomó által az „Ariston-szekrény“ tetejére oda erősitett, kemény papirosból készitett kotta által változik a zenedarab, minden egyéb teendő nélkül és **minthogy több ezer zenedarab** van, melyeket változtatva az „Aristonon“ eljátszani lehet, egy egyszerü csavarnak forgatása által. — Minden nemzeti dal és táncz-darabok (kitünő franczia-négyesek is), operák és operettek, marschok vannak igy lekottázva. — Egy jól hangolt „Ariston“-nak hangja elegendő erős, nagyon kellemetes hangzásu, közvetlen közelben is nem fülsértő, ugy hogy tánczná! a czigányzenét pótolhatja.

Csomagolás nem számittatik. Kedvező feltételek mellett részletfizetésre is kapható.

Ernyei Gyula,

a „Zöld papagályhoz“, Aradon.

Pályázati hirdetmény.

A ménesi magy. kir. vinczellér iskolánál a **f. é. októberhó 1-én** kezdődő iskolai évre több ösztöndij lesz üresedésben, melyre a pályázni óhajtók oly megjegyzéssel hivatnak fel, hogy az 50 kros bélyeggel ellátott kellőleg felszerelt és a Nagyméltóságu földmivelés, ipar és kereskedelem-ügyi magy. kir. Ministeriumhoz czimzett folyamodványaikat legkésőbb **f. évi szeptember 1-én** az alulirott igazgatósághoz annál is inkább benyujtsák, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

A folyamodvány mellékletei:

1) A 16-ik évet betöltött életkort igazoló keresztlevél.

2) Legalább 4 elemi osztályról szóló jó iskolai bizonyitvány.

3) Tartózkodási helyének előljárói által kiállitott jó erkölcsi bizonyitvány.

4) Ép, erős, egészséges, munkabiró testalkatot és a védhimlővel történt beoltást igazoló orvosi bizonyitvány.

5) Szüleinek vagy gyámjának beleegyezése és azon irásbeli kötelező nyilatkozata, hogy a 3 évi tanfolyam bevégzése előtt beleegyezésével a növendéke nem hagyja el az intézetet.

Fehér és egyéb ruhával valamint ágynemüvel a növendék, belépése előtt magát kellőleg ellátni köteles, s ezen felül belépése alkalmával egy szőlőmetsző olló és egy kerti kés beszerzésére 5 forintot, valamint a netaláni szándékos kártételekért biztositék képen szintén 5 forintot tartozik az igazgatóságnál letenni, mely utobbi azonban a tanfolyam bevégzése után vagy egészben, vagy az esetleges károk levonása után részben visszakap.

Kelt Ménesen, 1886. julius hó 5-én

A magy. kir. vinczellér-iskola igazgatósága.

452—3.3

Az aradi piaczon

hallatlan csoda!!!

Női ingek 65, 80, 90, 1.80 krig.
Éji corsetták 65, 75, 90, 1.80-ig.
Fehér als-szoknyák 90, 1.—, 1.20 frtig.
Férfi ingek chiffon, pique, kreton vagy oxford 1.—1.10, 1.20, 1.40, 1.50 frtig.
Férfi harisnyák parja 8, 10, 12, 15, 40 krig.
Gyermek harisnyák 8, 9, 10, 12, 15, 20, 25, 30-ig
Női harisnyák fehér és szines 15, 18, 20, 25.
Kretonok és szattenok 16, 18, 20, 25.
Koczkás és szines szövetek 16, 20, 25.
Férfi kalapok legujabb divatnak 1.20, 3.50-ig.

Gyermekkocsik, kézi kosarak, utazó böröndök, nap- és esőernyők, sétapálczák, nyakkendők, keztyük, paplanok, asztalnemlek, ágytakarók, gyermek-ruhák legujabbak nagy választékban és **meglepő olcsó árakon** kaphatók.

Kilényi Adolf

kézmü-, rövid-, norinberbergi-, fehérnemü- és gyermekjáték-üzletében

Aradon, főtér 20. sz. a., a „Kék golyó“-hoz

1058/1886. szam.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz kir. város közönségénél a tüzoltó gépészi állás üresedésbe jövén, azon okleveles gépészek, kik ezen 450 frt évi fizetéssel, az előirt egyenruha járandósággal és szabad lakással javadalmazott, **a f. é. augusztus 1-jén** elfoglalandó szolgálati állást elnyerni óhajtják, felhivatnak, hogy pályázati kérvényeiket hozzám **f. hó 27-ig** benyujtsák.

Aradon, 1886. julius 16.

Salacz,

kir. tanácsos, polgármester.

Spitzer Jakab és Fia

posztó-, gyapjuszövet-, vászon- és szönyeg-kereskedése Aradon,

ajánlja a tavaszi évadra

ujonnan és dusan felszerelt raktárát,

legjobb minőségü és legdivatosabb

brünni, angol és franczia

férfi-ruha szövetek,

gráczi Cheviot és Stajer 190—30.*

nyári lodennokban,

továbbá mindennemü **peruvienne, dosking, posztó és tüffelekben,** a legolcsóbb árak számitása mellett.

Öltönyök elkészitése, kivánatra a legjobb munkaerők által és minden ár mellett elvállaltatnak.

Nagy raktár futó- és egyéb szönyegekben.

Nyomtatja és kiadja a „Széchenyi irodalmi intézet“ Aradon.